

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

ZRZESZENIE ORGANIZACJI POLONIJNYCH W SZWECJI

KWARTALNIK

Nr 39 - 2022

POLOONIA NOWA

**DROGA DO NATO
ROTMISTRZ PILECKI
ŚWIĘTO KONSTYTUCJI
CZWORONOŻNI ŻOŁNIERZE
DEZINFORMACJA I FAKE NEWSY**

KWARTALNIK POLONIA NOWA

Okładka

Zdjęcie: Pole rzepakowe w Skanii / Rapsfält i Skåne
Anna Paradowska

Redaktor naczelna

Teresa Sygnarek
teresa.sygnarek@gmail.com

Redaktorzy

Anna Paradowska, aniuotka1981@gmail.com
Danuta Zasada, danutaz2301@gmail.com
Agnieszka Więckowska, agneswieckowska@gmail.com

Sekretarz redakcji

Grażyna Zalisz, grazyna.zalisz@gmail.com

Redaktor techniczny

Markus Sygnarek, markus.sygnarek@gmail.com

Opracowanie graficzne

Teresa Sygnarek

Zamówienie ogłoszeń i prenumeraty:

kontakt@polonia-zop.eu

Kwartalnik w internecie

www.polonia-zop.eu

Kwartalnik Polonia Nowa zarejestrowany jest od 2011-05-02
w Urzędzie Patentowym (Patent- och Registreringsverket,
PRV) - certyfikat wydawniczy nr 29456.

*Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za treść i formę
wywiadów, ogłoszeń i reklam.*

*Zastrzegamy sobie prawo do redagowania i skracania
nadesłanych tekstów.*

Nie odsyłamy nie zamówionych materiałów.

Projekt jest współfinansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2022. Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Projektet är delvis finansierat av den polska premiärministerns kansli inom ramen för stöd till den polska diasporan utomlands 2022. Publikationen ger bara uttryck för författarnas åsikter och kan inte likställas med premiärministerns ställningstagande.

W tym numerze	str
Wojna w Ukrainie / Kriget i Ukraina	4
Głos z Ukrainy / Röst från Ukraina	5
Szybka droga do NATO? Snabb väg till NATO?	6 7
Więzień Auschwitz z własnej woli Auschwitz-fånge av egen fri vilja	8 9
Narodowe święto Konstytucji 3 maja Polens nationaldag 3 maj	10 11
Jubileusz 100-lecia meczu Polska-Szwecja 100-års jubileum av matchen Polen-Sverige	12 13
Czworonożni żołnierze / Fyrbenta soldater	15
Dezinformacja i fake news Desinformation och fake news	16 17
Trosa - urokliwe miasteczko	18
Magiczna wyspa Ven	20
Archipelag południowy	22
Ballada o Polonii	25
Kalendarz świąt nietypowych	27

Chcesz dostawać kwartalnik Polonia Nowa
bezpośrednio na swój adres?

OPŁAĆ TYLKO PRZESYŁKĘ!

Wyślij do nas swój adres na:
kontakt@polonia-zop.eu
i wpłać 110 kr na znaczki
za 4 numery

na Bankgiro: 5628 - 8525
lub Swishem na nr 123 456 87 88

TERESA SYGNAREK

Redaktor naczelna

DRODZY CZYTELNICY

Oddajemy letni numer, w którym znajdziecie pomysły na odwiedzenie ciekawych miejsc w okolicy Malmö, Göteborga i Sztokholmu. Przedstawiamy Wam „perełki” z tych regionów, które naprawdę warto poznać, a zwłaszcza teraz w lecie.

Polecamy także historię więźnia Auschwitz z własnej woli, rotmistrza Pileckiego. Ta niesamowita postać długo była okryta tajemnicą cenzury. O takich Polakach warto przypominać, zwłaszcza młodemu pokoleniu, które może niekoniecznie jest „za pan brat” z tym rozdziałem naszej historii.

Wszyscy czekamy na koniec wojny w Ukrainie i miejmy nadzieję, że w następnym numerze będziemy mogli o tym donieść. Także o wyniku starań Szwecji o przystąpienie do NATO.

W imieniu redakcji składam życzenia słonecznego i spokojnego wypoczynku letniego!

Z pozdrowieniami

KÄRA LÄSARE

I vårt sommarnummer hittar ni iförslag att besöka intressanta platser runt Malmö, Göteborg och Stockholm. Vi väljer riktiga “pärlor” i dessa regioner som verkligen är värda att utforska, speciellt nu på sommaren.

Vi rekommenderar också historien om Auschwitz-fången av egen fri vilja, kapten Pilecki. Hans historia har länge varit gömd av censuren under den kommunistiska tiden. Det är värt att påminna om sådana polacker, särskilt för den yngre generationen, som kanske inte nödvändigtvis är bekanta med sådana fakta i vår historia.

Vi väntar alla på slutet av kriget i Ukraina och förhoppningsvis kommer vi att kunna rapportera om det i nästa nummer. Även om resultatet av Sveriges ansökan till NATO.

Å redaktionens vägnar önskar jag er ett soligt och fridfullt sommarlov!

Med vänliga hälsningar

Masz ciekawą wiadomość,
artykuł, reportaż?

**Zapraszamy
do współpracy**

Napisz do nas
kontakt@polonia-zop.eu

Wojna w Ukrainie

Ukrainy bronią nie tylko Ukraińcy, ale też ochotnicy z całego świata. Również Polacy i Szwedzi.

LEGION CUDZOZIEMSKI

Z polskiego Ministerstwa Obrony Narodowej można dowiedzieć się ilu Polaków złożyło wnioski o zgodę na walkę w ukraińskiej armii. Te dane to jednak tylko część rzeczywistej liczby polskich ochotników, którzy mogą w tej chwili być w Ukrainie.

W szwedzkich mediach podano, że prawie 700 Szwedów walczy w Ukrainie.

Legion dla cudzoziemców powstał już w pierwszych dniach wojny, gdy do walki wzywał prezydent *Wołodimir Zelenski*.

MSZ Ukrainy podawało, że zgłosiło się wówczas około 20 tysięcy cudzoziemców. Obecnie liczy się, że ponad 100 tysięcy cudzoziemców dołączyło do ochotniczych oddziałów w Ukrainie.

Pojawiały się informacje o Japończykach, z których kilkudziesięciu służyło wcześniej w japońskiej armii, o byłych członkach Legii Cudzoziemskiej, antyterrorystach z Portugalii i Brazylii czy holenderskich rezerwistach, ale także o amerykańskich weteranach wojennych, którzy walczyli w Iraku i Afganistanie. A tych ostatnich przyjechało do Ukrainy ok. 3 tysięcy. Na front ruszyli także Białorusini, którzy mają w Ukrainie własny batalion.

Wspólny cel ich wszystkich to walczyć ramię w ramię z ukraińskimi żołnierzami i ochotnikami z całego świata, którzy bronią Ukrainę przed rosyjskim najeźdźcą.

JAK ZOSTAŁEM ŻOŁNIERZEM

Adam na facebookowym portalu „Pomoc dla Ukrainy” poznał rówieśnika, który wcześniej walczył w Donbasie. Szukał kogoś kto mógłby go zawieźć na granicę, chciał wrócić do Ukrainy, żeby tam walczyć.

Adam zawiózł go na punkt graniczny i z powrotem zabrał Ukrainki, które czekały tam na jakiś transport do Polski.

I tak się zaczęło. Najpierw kilka razy woził ochotników na granicę ukraińską, a stamtąd zabierał uchodźców i rozwoził ich po Polsce. Relacje ludzi, którzy przeżyli piekło nie dawały mu spokoju. Potem przyszły tragiczne doniesienia z Buczy. Zaangażowanie w transport ludzi wydało mu się niewystarczające.

Przeszedł jednodniowe przeszkolenie w obsłudze broni w południowej Polsce i z tą niewielką wiedzą udał się do Kijowa. Ze sobą miał tylko marny świstek, że parę godzin uczył się jak ładować, odbezpieczać, rozbierać i czyścić karabin.

Ale w Kijowie okazał się potrzebny. I choć broni nie dostał to służył w jednostce patrolowej. Potem przeszedł kolejne przeszkolenia i teraz już z bronią w ręku służy w ukraińskiej policji. Nie był dotychczas zmuszony do użycia broni, ale wie, że jeśli przyjdzie mu bronić siebie lub kolegów z oddziału, nie zawaha się użyć broni.

Adam wierzy w zwycięstwo i czeka na koniec wojny, bo wtedy zacznie się kolejny rozdział w jego życiu. Postanowił, że zostanie w Ukrainie. I to nie tylko dlatego, że pewna mieszkanka Kijowa wydaje mu się być tą właściwą, ale widząc rozmiar zniszczeń wie, że musi także pomóc w odbudowie tego kraju.

TERESA SYGNAREK

Adam nazywa się inaczej / Adam heter egentligen något annat

Kriget i Ukraina

Ukraina försvaras inte bara av ukrainare, utan också av frivilliga från hela världen. Även av polacker och svenskar.

FRÄMLINGSLEGIONEN

Från det polska försvarsministeriet kan man få reda på hur många polacker som har ansökt om tillstånd att slåss i den ukrainska armén. Dessa uppgifter är dock bara en del av det faktiska antalet polska volontärer som kan vara i Ukraina för tillfället. Svenska medier rapporterade att nästan 700 svenskar slåss i Ukraina.

Legionen för utlänningar bildades under krigets första dagar, när presidenten *Volodymyr Zelensky* uppmanade till kampen.

Ukrainas utrikesministerium rapporterade att omkring 20 000 utlänningar hade ansökt vid den tiden. För närvarande uppskattas det att över 100 000 utlänningar har anslutit sig till volontära enheter i Ukraina.

Det finns information om japanerna, av vilka flera totalt tidigare tjänstgjort i den japanska armén, om före detta medlemmar i Främlingslegionen, antiterrorister från Portugal och Brasilien eller holländska reservister, men också om amerikanska krigsveteraner som tidigare kämpade i Irak och Afghanistan. Och cirka 3 000 av de sistnämnda kom till Ukraina. Vitryssar, som har en egen bataljon i Ukraina, strider också vid fronten.

Det gemensamma målet för dem alla är att kämpa sida vid sida med ukrainska soldater och frivilliga från hela världen som försvarar Ukraina från de ryska inkräktarna.

HUR JAG BLEV EN SOLDAT

På Facebook-portalerna „Aid for Ukraine” träffade Adam en jämn gammal kille som tidigare hade kämpat i Donbas och nu letade efter någon som kunde ta honom till gränsen, han ville tillbaka till Ukraina för att slåss där.

Adam körde honom till gränspunkten och på vägen tillbaka tog han med sig de ukrainska kvinnorna som väntade där på transport till Polen.

Och det var så allt började. Först körde han några gånger frivilliga till den ukrainska gränsen, och därifrån hämtade han flyktingar och körde dem till olika städer i Polen. Berättelser från människor som överlevde helvetet förföljde honom. Sedan kom de tragiska rapporterna från Bucza. Insatsen att bara transportera människor tycktes vara otillräcklig.

Han genomgick en endagsutbildning i södra Polen i att använda vapen och med den lilla kunskapen åkte han till Kiev. Han hade bara en värdelös papperslapp som intygade att han under några timmar hade lärt sig hur man laddar, läser upp, plockar isär och rengör ett gevär. Men han behövdes i en patrullenhet. Sedan genomgick han en vidareutbildning och tjänstgör nu i den ukrainska polisen med vapen i handen. Han har inte tvingats använda vapnet än så länge, men han vet att om han måste försvara sig själv eller sina lagkamrater kommer han inte att tveka att använda det.

Adam tror på seger och väntar på slutet av kriget, för då nästa kapitel i hans liv ska börja. Han bestämde sig för att stanna i Ukraina. Och inte bara för att en viss kvinnlig invånare i Kiev tycks vara den rätta för honom, utan med tanke på omfattningen av förödelsen vet han att han också måste hjälpa till med återuppbyggnaden av detta land.

konferencja

ŚWIATOWE STOWARZYSZENIE MEDIÓW POLONIJNYCH

GŁOS Z UKRAINY

sobota, 30 kwietnia godz. 20.00 CET

<https://us02web.zoom.us/j/83802383399?pwd=WlpMNGZWTGVnbE9xOHZuTExoZ3pxUT09>

Tutaj Radio Lwów	<i>Praca podczas wojny w redakcji radiowej i nie tylko</i> Maria Pyż, dziennikarka, redaktor naczelna Radia Lwów
Wojenne notatki	<i>Pamiętnik wojenny oczami dziennikarza</i> Teresa Pakosz, dziennikarka, prezes Radia Lwów
Dziennikarz na wojnie	<i>Jak ważna i niebezpieczna jest praca dziennikarza podczas wojny</i> dr Eugeniusz Bilonozko, dziennikarz, wykładowca, ekspert Centrum Politycznych Narracji Demokracji, redaktor Polonews
Pomoc dla uchodźców	<i>Rola organizacji pozarządowych w Polsce</i> Zenka Bańkowska, dyrektor zarządzający ds programowych, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

Moderator: Teresa Sygnarek, prezes Światowego Stowarzyszenia Mediów Polonijnych

Konferens “Rösten från Ukraina”

Hallo Radio Lviv

Redaktionsarbete under pågående krig - **Maria Pyz**, journalist, ansvarig redaktör för Radio Lviv

Anteckningar från kriget

Dagbok med journalistögon - **Teresa Pakosz**, journalist, styrelse-ordförande för Radio Lviv

Journalist under kriget

Viktigt och farligt arbete under kriget - dr **Eugeniusz Bilonozko**, journalist, föreläsare, expert Center for Political Narratives of Democracy, redaktör Polonews

Hjälp till flyktingar

Ideella föreningar i Polen

Zenka Bańkowska - verkställande direktör “Wspólnota Polska”

Moderator: Teresa Sygnarek, ordförande World Association of Polish Media Abroad

Światowe Stowarzyszenie Mediów Polonijnych, korego członkami są m.in. redaktorki/redaktorzy naszego kwartalnika, zorganizowała konferencję, podczas której dziennikarze polonijni z Ukrainy przedstawili sytuację związaną z pracą mediów w warunkach wojennych.

W poprzednim numerze pisaliśmy o dwóch dziennikarkach z Radia Lwów, **Marii Pyż** i **Teresie Pakosz**, dzięki którym dostajemy wiarygodne relacje o sytuacji w Ukrainie.

Teresa Pakosz prowadzi na swoim portalu fejsbookowym serię relacji, którą zatytuowała „Wojenne notatki nieuczestane”.

Poniżej przytaczamy jeden z wpisów.

73. dzień wojny - 7 maja

Kolejne bohaterskie dziecko wywiozło ludzi spod kul. 15-letnia dziewczyna wywiozła z Popasnej 3 rannych mężczyzn i kobietę, prowadząc samochód 30 km. Raszyści ostrzelali samochód, mężczyźni zostali ranni odłamkiem, jeden z nich bardzo poważnie. Za kierownicę siadła dziewczynka. Trzeba było ratować ludzi przed utratą krwi i dowieźć do Bachmutu. Szosa była usiana minami w szachowym porządku. Udało się przebrnąć przez miny, po drodze minęli trup kobiety i zwalony słup, ale na zakręcie zaczęła się strzelanina, raszyści strzelali dalej i trafili dziewczynkę w nogi. Bardzo bolało, ale dziewczynka powiedziała, że nie mogła zostawić rannych pod ostrzałem. Wydostała się wraz z rannymi.

Rosjanie są mściwi do granic niemożliwości. Uciekinierzy z Mariupola, kobiety z dziećmi, umieszczeni na wielkim liniowcu w Rotterdamie, zaznali ostrzału samochodów z ukraińskimi numerami. Samochody stały na parkingu w Rotterdamie.

“Kpisz pan czy o drogę pytasz?” – chciałoby się zapytać wysokiego eurokomisarza Paolo Gentiloni, który zapowiedział wprowadzenie embargo na rosyjską naftę za... 9 miesięcy. Ta zrodzona w bólu decyzja ma zapewnić stabilność cen naftoproduktów. Jeśli, oczywiście, przetrzymamy 9 miesięcy. W efekcie odłożono decyzje na 3 miesiące. Odkładany ser dobry.

Benzyny, pomimo zapewnień władz, jak nie ma, tak nie ma. Zniszczona została baza naftowa w Kremenczugu, jedna z największych, stąd kryzys paliwowy. Zakład będzie nieczynny do końca roku. Dzięki „wyzwolicielem”.

Półowa terytorium Ukrainy jest niebezpiecznie usiana minami - to 300 km kwadratowych.

Dziś sobota, i audycja Radia Lwów jest na mur-beton.

Föreningen för Polska Medier Utomlands, vars medlemmar är bl.a. redaktörer för vår kvartalstidning, anordnade en konferens, under vilken polska journalister från Ukraina presenterade situationen relaterad till mediernas arbete under krigstidsförhållanden.

I förra numret skrev vi om två journalister från Radio Lwów, **Maria Pyz** och **Teresa Pakosz**, tack vare vilka vi får tillförlitliga rapporter om situationen i Ukraina.

Teresa Pakosz har en serie reportage på sin Facebook-portal, som hon kallar “Okammade krigsanteckningar”.

Nedan presenterar vi en av hennes anteckningar.

Krigets 73:e dag - 7 maj

Ett till heroiskt barn räddade människor undan kulorna. En 15-årig flicka transporterade 30 km tre skadade män från Popasna och en kvinna. Rashisterna sköt mot bilen, männen skadades av ett splitter, en av dem mycket allvarligt. Flickan satte sig bakom ratten. Människor måste räddas och föras till Bakhmut. Vägen var översållad med minor. Man lyckades ta sig igenom minorerna, på vägen passerade de en kvinnans lik, men en skottlossning började, rashisterna fortsatte att skjuta och träffade flickan i benen. Det gjorde mycket ont, men flickan sa att hon inte kunde lämna de sårade under eld. Hon lyckades komma ut med de sårade.

Ryssarna är hämndlystna till bristningsgränsen. Flyktingar från Mariupol, kvinnor med barn, som befann sig på en färja i Rotterdam, upplevde beskjutning av bilar med ukrainska registreringsnummer. Bilarna fanns på parkeringen i Rotterdam.

“Hånar du eller frågar du om vägen?” - skulle man vilja fråga EU-kommissionären Paolo Gentiloni som tillkännagav införandet av ett embargo mot rysk fotogen om... 9 månader. Detta beslut är avsett att säkerställa stabiliteten i priserna på fotogenprodukter. Om vi såklart kan hålla ut i 9 månader. Till slut sköts besluten upp i 3 månader. Lagt åt sidan som en ost för att mogna.

Bensin, trots myndigheternas försäkringar, finns det inte att få tag på. Oljebasen i Kremenchug, en av de största, förstördes, därav oljekrisen. Anläggningen kommer att vara stängd till slutet av året. Tack vare “befriarna”.

Hälften av Ukrainas territorium är farligt översållad med minor - det är 300 kvadratkilometer.

Idag är det lördag och Radio Lviv med all säkerhet kommer att sända.

Szybka droga do NATO?

Od 1949 roku Szwecja prowadziła politykę neutralności według zasady „bez aliansów w okresie pokoju, neutralność w okresie wojny”. Jednakże szwedzka współpraca z NATO była realizowana od 1994 r. kiedy to państwa bałtyckie i Europy Wschodniej zgłosiły chęć członkostwa w NATO.

Przystąpienie Szwecji do NATO nie może być dziś postrzegane jako nagle czy nieprzemyślane. Raczej odwrotnie.

W ostatnich latach Szwecja zacieśniała współpracę z sojuszem obronnym, m.in. w sprawie Memorandum of Understanding z NATO dotyczące wsparcia państw gospodarzy, które weszło w życie w 2016 r., a także przez tzw. opcję NATO, o której szwedzki Riksdag zdecydował większością głosów w grudniu 2020 r. Opcja ta zakłada członkostwo w NATO jako możliwą alternatywę w przypadku dalszego pogarszania się sytuacji.

W kwietniu 2021 r. szwedzki Riksdag jasno stwierdził, że w oparciu o opcję NATO należy zapewnić szerokie poparcie parlamentarne dla szwedzkiej polityki bezpieczeństwa. W szwedzkim Riksdagu zdecydowana większość była za przystąpieniem Szwecji do NATO.

Szwedzka premier *Magdalena Andersson* stwierdziła ostatnio, że sytuacja związana z bezpieczeństwem w Europie zmieniła się radykalnie.

- Członkostwo w NATO wzmocni bezpieczeństwo Szwecji, ale także regionu Morza Bałtyckiego, a to, że aplikujemy razem Finlandią, oznacza, że możemy przyczynić się do bezpieczeństwa w Europie Północnej, powiedziała premier Szwecji.

NIE WSZYSCY PRZYKLASKUJĄ

Decyzja o przystąpieniu do NATO była krytykowana przez partię środowiskową (Miljöpartiet) oraz lewicową (Vänster), które uważały, że w tej sprawie powinno odbyć się referendum, co jednak było krytykowane z wielu stron.

Złożoność problemu jest jednym z powodów, dla którego Szwedzi powinni zaufać przedstawicielskiej demokracji, to znaczy, że wybrani przez społeczeństwo członkowie szwedzkiego parlamentu podejmą rozsądną decyzję.

Z kolei zorganizowanie referendum zajęłoby kilka miesięcy, a tego czasu Szwecja nie miała, gdyż plan czasowy musiał być zsynchronizowany z Finlandią.

Innym ryzykiem mogłaby być dezinformacyjna ingerencja Rosji w celu wpłynięcia na decyzję społeczeństwa.

Z kolei ultrapravicowa partia szwedzkich demokratów (Sverigedemokraterna), która zawsze była przeciw członkostwu w NATO, zmieniła swoje stanowisko po inwazji Rosji na Ukrainę.

JEST DECYZJA

I tak, 16 maja rząd szwedzki podjął decyzję o członkostwie w NATO.

Szwedzki ambasador ds. NATO *Axel Wernhoff* i jego odpowiednik z Finlandii złożyli wspólnie wniosek na ręce sekretarza generalnego NATO *Jensa Stoltenberga*, który określił to jako historyczny moment.

Także państwa bałtyckie stwierdziły, że jest to kamień milowy.

Proces akcesji może jednak zostać przedłużony ze względu na Turcję, która zapowiedziała sprzeciw przeciw członkostwu Szwecji i Finlandii.

Zarzutem wobec Szwecji ze strony prezydenta Turcji *Erdoğana* jest m.in. odmowa wydalenia 33 osób na żądanie Turcji oraz kwestia definicji organizacji kurdyjskich PKK (Partia Pracujących Kurdystanu, inaczej zwana Kurdyjską Partią Robotniczą) i YPG (Międzynarodowe Jednostki Ochrony Ludności), które są określane przez Turcję jako organizacje terrorystyczne. Innym żądaniem jest zniesienie embarga na broń do Turcji.

Unia Europejska umieściła PKK na liście terrorystów kilka miesięcy po zamachach terrorystycznych w Nowym Jorku we wrześniu 2001 roku. Kurdyjska organizacja partyzancka PKK jest uznawana za terrorystę przez Turcję, USA i UE – a tym samym także przez Szwecję i Finlandię.

W ostatnich latach Szwecja kilkakrotnie wysyłała do Turcji członków PKK podejrzanych o przestępstwa w Turcji.

YPG to uzbrojony oddział kurdyjskiej partii PYD (Partia Unii Demokratycznej), największej partii politycznej wśród syryjskich Kurdów. Turcja uważa, że YPG jest syryjską odnogą PKK.

Inna kwestia, którą Szwecja musi rozwiązać to zwiększenie środków na obronność kraju do 2% PKB, ale szwedzki rząd po inwazji Rosji na Ukrainę zapowiedział, że tak się stanie.

SOLIDARNI ZE SZWECJĄ I FINLANDIĄ

Premierzy Danii, Islandii i Norwegii podpisali oświadczenie, że będą wspierać dwa inne państwa nordyckie – Szwecję i Finlandię – w okresie, kiedy te będą ubiegać się o członkostwo w NATO.

„Razem z Danią oraz Islandią Norwegia gotowa jest wdrożyć wszelkie konieczne środki, aby pomóc naszym nordyckim sąsiadom w przypadku, gdyby zostały zaatakowane jeszcze przed akcesją do NATO”, powiedział mediom norweski premier *Jonas Gahr Støre*.

Choć Rosja grozi konsekwencjami przystąpienia do NATO, ochronę obu krajom w okresie od teraz do formalnej akcesji zaproponowały już Stany Zjednoczone i Wielka Brytania i kilka innych państw Sojuszu. Premier Mateusz Morawiecki powiedział 19 maja, że w przypadku ataku w okresie przystępowania Szwecji i Finlandii do NATO Polska przyjdzie im z pomocą.

W dniu oddawania gazety do druku (28 maja) nie widać na horyzoncie politycznym ani sposobu zażegnania konfliktu

z Turcją, ani sposobu na porozumienie. Prowadzone są rozmowy pomiędzy przedstawicielami rządów Finlandii i Szwecji a rządem w Turcji, jak narazie bez rezultatu. Przynajmniej nie jest podawany ich wynik do wiadomości publicznej, co oznaczać może jedno - rozmowy trwają.

Minister Spraw Zagranicznych *Ann Linde* stoi na stanowisku,

że zarzuty Turcji nie mają podstaw.

W mediach pojawiają się głosy, że Szwecja powinna wycofać swój wniosek o przystąpienie do NATO żeby nie pozwolić na szantaż przez autorytarny reżim i zachować szacunek dla własnych wartości.

Ciąg dalszy tej historii przed nami...

TERESA SYGNAREK

Snabb väg till NATO?

Från 1949 förde Sverige en neutralitetspolitik enligt principen "inga allianser i fredstid, neutralitet i krigstid".

Det svenska samarbetet med NATO har dock genomförts sedan 1994, då de baltiska och östeuropeiska staterna ansökte om medlemskap i NATO.

Sveriges vilja att ansluta sig till NATO kan i dag inte ses som plötslig eller ogenomtänkt. Snarare tvärtom.

Sverige har under de senaste åren stärkt sitt samarbete med försvarsalliansen, bl.a. genom det s.k. Memorandum of Understanding med NATO som trädde i kraft 2016 angående stöd till värnationer samt genom NATO-option som beslutades av en parlamentarisk majoritet i december 2020.

Denna option förutsätter medlemskap i Nato som ett möjligt alternativ om situationen skulle förvärras ytterligare.

I april 2021 klargjorde den svenska Riksdagen att utifrån NATO-option bör ett brett parlamentariskt stöd för svensk säkerhetspolitik säkerställas. I Riksdagen stödde den stora majoriteten Sveriges anslutning till NATO.

Sveriges statsminister *Magdalena Andersson* sa nyligen att säkerhetsläget i Europa har förändrats radikalt.

– Medlemskap i Nato kommer att stärka säkerheten i Sverige, men också för Östersjöregionen, och det faktum att vi ansöker tillsammans med Finland gör att vi kan bidra till säkerheten i norra Europa, sa Sveriges statsminister.

ALLA APPLÅDERAR INTE

Beslutet att gå med i NATO kritiserades av Miljöpartiet och Vänsterpartiet som ansåg att en folkomröstning i denna fråga borde ha genomförts, vilket dock kritiserades från många håll.

Problemet komplexitet är en av anledningarna till att svenskar ska lita på en representativ demokrati, det vill säga att de valda ledamöterna i den svenska Riksdagen ska fatta rätt beslut.

Att organisera en folkomröstning skulle ta flera månader och Sverige hade inte den tiden eftersom tidsschemat fick synkroniseras med Finland.

En annan risk kunde ha blivit en desinformativ inblandning från Rysslands sida för att påverka allmänhetens beslut.

Och även det högerextrema partiet Sverigedemokraterna, som alltid varit emot ett Natomedlemskap, ändrade sin ståndpunkt efter Rysslands invasion av Ukraina.

BESLUT HAR FATTATS

Och så tog den svenska regeringen den 16 maj ett beslut om medlemskap i NATO.

Den svenska NATO-ambassadören *Axel Wernhoff* och hans finska motsvarighet lämnade gemensamt in ansökan till NATOs generalsekreterare *Jens Stoltenberg*, som beskrev det som ett historiskt ögonblick. De baltiska staterna kallade detta för en milstolpe.

Anslutningsprocessen kan dock komma att förlängas på grund av Turkiet som har aviserat sitt motstånd mot Sveriges och Finlands medlemskap.

Anklagelser gentemot Sverige från Turkiets president *Erdoğan* är bl.a. vägran att utvisa 33 personer på begäran av Turkiet och frågan om definitionen av de kurdiska organisationerna PKK (Kurdistans arbetarparti) och YPG (Folkets försvarsenhet) som klassas av Turkiet som terroristorganisationer. Annat krav är att häva vapenembargot till Turkiet.

Europeiska Unionen placerade PKK på sin terroristlista några månader efter terrorattackerna i New York i september 2001. Då betraktas PKK som terroristorganisation av Turkiet, USA och EU – och därmed även av Sverige och Finland. De senaste åren har Sverige vid flera tillfällen utvisat till Turkiet PKK-medlemmar misstänkta för brott i Turkiet.

YPG är en väpnad gren av det kurdiska partiet PYD (Demokratiska Unionspartiet), det största politiska partiet bland syriska kurderna. Turkiet anser att YPG är PKK:s förlängda arm.

En annan fråga som Sverige måste lösa är att öka anslag för landets försvar till 2% av BNP, men redan efter Rysslands invasion av Ukraina har den svenska regeringen meddelat att det kommer att ske.

SOLIDARITET MED SVERIGE OCH FINLAND

Danmarks, Islands och Norges statsministrar skrev under en deklARATION om att de ska stödja två andra nordiska länder – Sverige och Finland – under ansökningsperioden.

– Tillsammans med Danmark och Island är Norge redo att genomföra alla nödvändiga åtgärder för att hjälpa våra nordiska grannländer om de skulle bli attackerade före NATO-anslutningen, sa Norges statsminister *Jonas Gahr Støre*.

Även om Ryssland hotar med konsekvenser om Sverige och Finland går med i NATO, så har skydd redan erbjudits båda länderna av USA och Storbritannien samt flera andra alliansländer under tiden fram till den formella anslutningen.

Den polske premiärminister *Mateusz Morawiecki* sa den 19 maj att vid en eventuell attack under Sveriges och Finlands anslutningsperiod till NATO ska Polen komma till deras hjälp.

När tidningen lämnas till tryck (28 maj) syns inget sätt att lösa konflikten med Turkiet på den politiska horisonten. Samtal pågår mellan företrädare för den finska och svenska regeringen och regeringen i Turkiet, hittills utan resultat.

Utrikesminister *Ann Linde* anser att Turkiets anklagelser är ogrundade. Det finns röster i media om att Sverige bör dra tillbaka sin ansökan om att gå med i NATO för att inte tillåta utpressning från den auktoritära regimen och för att respektera sina egna värderingar.

Fortsättning följer...

Więzień Auschwitz z własnej woli

Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej i powstania warszawskiego.
Żołnierz armii Andersa. Skazany na śmierć przez komunistów.

Rotmistrz Władysław Pilecki

Witold Pilecki urodził się w 1901 roku i wychowywał się w Wilnie. Pochodził z rodziny szlacheckiej o tradycjach niepodległościowych i już jako uczeń gimnazjum związał się z ruchem harcerskim, a pod koniec I wojny światowej wstąpił do oddziałów samoobrony, które na przełomie 1918 i 1919 r. przejęły władzę w mieście, by bronić je przed bolszewikami. Walczył także w oddziale ułanów dowodzonym przez rtm. Jerzego „Łupszankę” Dąmbrowskiego, a w 1920 r. podczas wojny polsko-bolszewickiej był jednym z obrońców Warszawy.

Po powrocie do Wilna wstąpił do Związku Bezpieczeństwa Kraju. Zrobił kurs w Szkole Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu. Swoje życie prywatne próbował ułożyć właśnie w Wilnie i nawet rozpoczął studia plastyczne na tamtejszym uniwersytecie, jednak trudna sytuacja materialna rodziny zmusiła go do przerwania nauki.

W 1931 roku wziął ślub z Marią Ostrowską z którą doczekał się dwójki dzieci. W sierpniu 1939 r. otrzymał powołanie do wojska, a już na początku września jako podporucznik rezerwy walczył z Niemcami pod Piotrkowem Trybunalskim. 22 września bijąca się na południu kraju dywizja Pileckiego została rozbita, przedostał się więc do Warszawy, by podjąć działalność konspiracyjną. W okupowanej stolicy współtworzył Tajną Armię Polską (TAP). Rosnąca liczba aresztowań żołnierzy TAP oraz zbrodnicze działania Niemców była powodem decyzji o podjęciu próby zdobycia materiałów wywiadowczych z tworzonych przez hitlerowców obozów koncentracyjnych. By się do nich dostać Pilecki celowo wszedł w „kocioł” podczas łapanki na Żoliborzu. Został zatrzymany w kamienicy na ul. Wojska Polskiego 40. Podając się za Tomasza Serafińskiego - ukrywającego się żołnierza polskiego - został wywieziony w nocy z 20 na 21 września 1940 r. do obozu w Auschwitz, gdzie otrzymał numer 4859.

Mimo nieludzkich warunków Pilecki zbierał materiały wywiadowcze i przekazywał je przez wypuszczanych na wolność więźniów. To on przygotował pierwszą tajną notę na temat ludobójstwa w Auschwitz. Zorganizował tam także Związek Organizacji Wojskowych (ZOW). Każda grupa, tzw. „piątek” rozbudowywała swoją

siatkę konspiracyjną nie wiedząc nic o istnieniu innych grup w obozie, co było pomysłem Pileckiego na zapewnienie bezpieczeństwa. Później ZOW był budowany na wzór organizacji wojskowych. Jego dowódcą został płk Kazimierz Heilman-Rawicz, który miał przygotować powstanie w obozie.

„Serafiński” doprowadził także do porozumienia organizacji politycznych działających w Auschwitz. Do spotkania doszło w Wigilię 1941 roku, a uczestniczyli w nim m.in. działacz lewicowy, były poseł i więzień brzeski Stanisław Dubois oraz Jan Mosdorf, przywódca Obozu Radykalno-Narodowego. Wiosną 1943 r. Niemcy zaczęli rozpracowywać organizacje konspiracyjne w obozie, a w ich ręce wpadało coraz więcej członków tamtejszego ruchu oporu. Wtedy Pilecki zdecydował się na ucieczkę i w nocy z 26 na 27 kwietnia 1943 r. udało mu się zbiec wraz z dwoma współwięźniami. Dotarli do Nowego Wiśnicza, gdzie Pilecki odnalazł prawdziwego Tomasza Serafińskiego. Ten skontaktował go z oddziałami AK, jednak jego projekt ataku na obóz w Oświęcimiu nie zyskał aprobaty dowództwa i Pilecki wrócił do Warszawy.

W latach 1943-44 służył w oddziale Armii Krajowej i brał udział w Powstaniu Warszawskim. Początkowo walczył, jako zwykły strzelec w kompanii Warszawianka, a później dowodził jednym z oddziałów zgrupowania Chrobry II, w tzw. Reducie Witolda.

W 1944 roku dostał się do niewoli niemieckiej w Murnau. Po wyzwoleniu obozu w 1945 dołączył do II Korpusu Polskiego we Włoszech, a w październiku na osobisty rozkaz gen. Andersa, wrócił do Polski, by prowadzić działalność wywiadowczą na rzecz II Korpusu. Jesienią 1945 roku zorganizował siatkę wywiadowczą i rozpoczął zbieranie informacji o sytuacji w Polsce, w tym o żołnierzach AK i II Korpusu więzionych w obozach NKWD i deportowanych do Rosji. Prowadził także wywiad w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego. Nie zareagował na rozkaz gen. Andersa polecający mu opuszczenie Polski w związku z zagrożeniem aresztowania.

I tak 8 maja 1947 roku został aresztowany przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa, torturowany i oskarżony o działalność

wywiadowcą na rzecz rządu RP na emigracji. 3 marca 1948 r. przed Rejonowym Sądem Wojskowym w Warszawie rozpoczął się proces tzw. grupy Witolda.

Rotmistrz Pilecki został oskarżony o nielegalne przekroczenie granicy, posługiwanie się fałszywymi dokumentami, brak rejestracji w Rejonowej Komendzie Uzupełnień, nielegalne posiadanie broni palnej, prowadzenie działalności szpiegowskiej na rzecz gen. Andersa oraz przygotowywanie zamachu na grupę dygnitarzy Ministerstwa Bezpieczeństwa Narodowego. Zarzut o przygotowywanie zamachu Pilecki stanowczo odrzucił, zaś działania wywiadowcze uznał za działalność informacyjną na rzecz II Korpusu, za którego oficera wciąż się uważał.

Podczas procesu przyznał się do pozostałych zarzutów. Choć skład sędziowski (jeden sędzia i jeden ławnik) był niezgodny z ówczesnym prawem, 15 marca 1948 roku Władysław Pilecki

został skazany na karę śmierci.

Mimo starań, ówczesny prezydent Bolesław Bierut, nie zgodził się na jego ulaskawienie. Wyrok wykonano 25 maja w więzieniu mokotowskim przy ul. Rakowieckiej, poprzez strzał w tył głowy. Miejsce pochówku Pileckiego nigdy nie zostało ujawnione - prawdopodobnie zwłoki zakopano na wysypisku śmieci koło Cmentarza Powązkowskiego.

Tak można było z bohatera zrobić przestępcę...

Do roku 1989 wszelkie informacje o dokonaniach i losie rotmistrza Pileckiego podlegały w PRL cenzurze, dopiero w 2006 roku został on pośmiertnie odznaczony przez prezydenta Lecha Kaczyńskiego Orderem Orła Białego, a w 2013 r. awansowany do stopnia pułkownika.

ANNA PARADOWSKA

Zdjęcia/foton: Domena publiczna/ Allmän domän

Auschwitz-fånge av egen fri vilja

Deltagare i polsk-bolsjevikiska kriget och i Warszawaupproret. Soldat i gen. Anders armé. Dömd till döden av kommunisterna.

Kapten Władysław Pilecki

Witold Pilecki växte upp i Vilnius och redan som gymnasieelev engagerade sig i scoutrörelsen och i slutet av första världskriget gick han med i självförsvarsförbanden som vid årsskiftet 1918 och 1919 tog makten i staden för att försvara den mot bolsjevikerna. 1920 stred han under det polsk-bolsjevikiska kriget och var en av Warszawas försvarare.

Efter att ha återvänt till Vilnius gick han med i National Security Union. Han fick också en utbildning vid den polska kavalleriets reservofficerskadettskola.

I augusti 1939 kallades han in till armén och i början av september stred han som underlöjtnant mot tyskarna. Den 22 september besegrades Pileckis division och han lyckades ta sig till Warszawa för att engagera sig i konspiratorisk verksamhet.

I den ockuperade huvudstaden var han med och grundade den hemliga polska armén. Det ökande antalet arresteringar av hemliga arméns soldater och tyskarnas brottsliga handlingar var skälen till hans beslut att försöka komma åt underrättelsematerial gällande tyska nazistertans koncentrationsläger.

För att komma till ett koncentrationsläger gick Pilecki medvetet ut på gatan där tyskarna höll på att arresteras folk. Han påstod sig vara Tomasz Serafiński - en polsk soldat som höll sig gömd - och natten mellan den 20 och 21 september 1940 transporterades han till lägret i Auschwitz, där han fick numret 4859.

Trots omänskliga förhållanden i lägret samlade Pilecki in dokumentation av brott som höll på att begås av nazisterna och annat underrättelsematerial och förde ut det vidare genom frigivna fångar. Det var han som tog fram den första hemliga rapporten om folk mord i Auschwitz. Han organiserade också ett militärt förbund som skulle förbereda ett uppror i lägret.

Tyvärr, våren 1943 började tyskarna hitta de underjordiska organisationerna i lägret och allt fler medlemmar av den lokala motståndsrörelsen föll i deras händer. Då bestämde sig Pilecki för att fly och natten den 26 april 1943 lyckades han fly tillsammans med två medfångar.

Han kom i kontakt med ledningen för Hemarmén men hans projekt att attackera Auschwitz lägret godkändes inte av komman-

dot och Pilecki återvände till Warszawa.

Under åren 1943-44 tjänstgjorde han i Hemarmén och deltog i Warszawaupproret. Till en början stred han som en vanlig skytt och senare som befäl av en av enheterna.

1944 togs han till fånga av tyskarna och placerades i ett läger i Murnau. Efter lägrets befrielse 1945 anslöt han sig till den väpnade polska II-Kåren i Italien och i oktober samma år återvände han till Polen på personlig order av general Anders med uppgift att bedriva underrättelseverksamhet för II-Kåren. Han organiserade ett underrättelsenätverk och började samla in information om situationen i Polen, bl.a. om Hemarméns och II:a Kårens soldater fångslade och deporterade till Sovjet till NKVD-läger.

Han bagateliserade gen. Anders order om att lämna Polen på grund av överhänhande fara för arrestering. Och mycket riktigt, den 8 maj 1947 arresterades han av säkerhetstjänsten, torterades och anklagades för underrättelseverksamhet för den polska exilregeringen.

Den 3 mars 1948 hölls en rättegång mot kapten Pilecki som anklagades för olaglig gränspassering, användning av falska handlingar, bristande registrering i distriktets tilläggskommando, olagligt innehav av skjutvapen, spioneri åt gen. Anders och förberedelser av attentat mot en grupp dignitärer från ministeriet för allmän säkerhet. Pilecki förnekade anklagelsen om attentatet och han ansåg att underrättelseverksamheten var i själva verket informationsverksamhet till förmån för II-Kåren, vars officer han fortfarande ansåg sig vara.

Även om domstolens sammansättning var oförenlig med dåtidens lag, dömdes Pilecki till döden den 15 mars 1948.

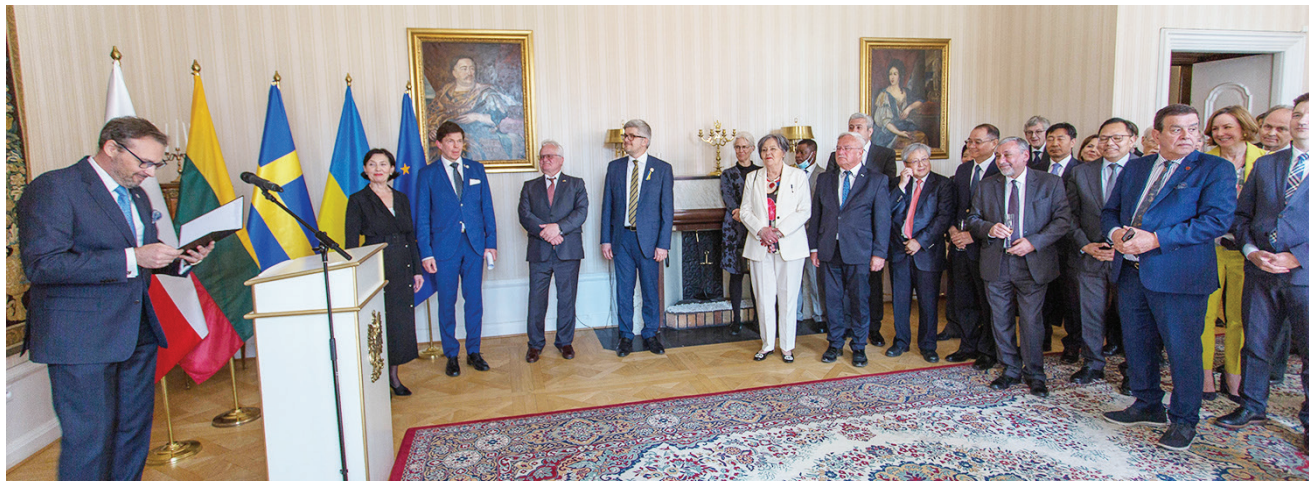
Domen verkställdes den 25 maj genom ett skott i bakhuvudet. Platsen för Pileckis begravning har aldrig avslöjats - förmodligen begravdes kroppen på en soptipp nära kyrkogården i Warszawa.

Så kunde man göra en brottsling av en hjälte...

Fram till 1989 var all information om kapten Pileckis prestationer och öde föremål för sträng censur i den polska folkrepubliken. Först 2006 tilldelades han postumt Order of the White Eagle av president Lech Kaczyński, och 2013 befordrades han till överste.

Narodowe święto Konstytucji 3 maja

Atmosfera 5 maja w Ambasadzie RP w Królestwie Szwecji przy Karlavägen w Sztokholmie była niezwykle uroczysta. To właśnie w tym dniu Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej Joanna Hofman i Ambasador Republiki Litewskiej Giedrius Čekuolis byli gospodarzami uroczystości z okazji Narodowego Dnia Konstytucji 3 Maja.

Na spotkanie w ambasadzie zaproszeni byli m.in. marszałek szwedzkiego parlamentu, ambasadorowie i liczni przedstawiciele korpusu dyplomatycznego. / Inbjudna till mötet på ambassaden var bl.a. Riksdagens talman, ambassadörer och talrika representanter för diplomatkåren.

Gośćmi honorowymi w uroczystości byli: Marszałek Riksdagu (szwedzkiego parlamentu) **Andreas Norlén**, Sekretarz Stanu w szwedzkim Ministerstwie Spraw Zagranicznych **Magnus Nilsson** oraz Ambasador Ukrainy **Andrii Plakhotniuk**.

Licznie reprezentowany był korpus dyplomatyczny akredytowany w Królestwie Szwecji. Obecny był kierownik wydziału konsularnego Ambasady RP, konsul **Maciej Zamościk**, a zaproszeni byli także: **Teresa Sygnarek** prezes Zrzeszenia Organizacji Polonijnych w Szwecji i **Tadeusz Pilat** prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych.

Część oficjalną poprowadził zastępca Ambasadora **Andrzej Krynicki**.

W swoim wystąpieniu Ambasador RP **Joanna Hofman** przedstawiła znaczenie Konstytucji 3 maja w kontekście historycznym w świetle polskiej tradycji ustrojowej. Odniosła się także do rosyjskiej agresji na Ukrainę jako bezprecedensowego wydarzenia w XXI wieku i zwróciła uwagę na niebezpieczną ideologię rasyzmu*, która niestety pojawia się wśród zachodnich społeczeństw służąc jako usprawiedliwienie ataku na Ukrainę przez Federację Rosyjską.

Ambasador Republiki Litewskiej **Giedrius Čekuolis** podkreślił aktualne znaczenie nowoczesnych zapisów Konstytucji 3 maja oraz zwrócił uwagę, że w obliczu wojny w Ukrainie należy pamiętać o zachowaniu wartości demokratycznych.

Marszałek Riksdagu **Andreas Norlén**, druga osoba w państwie, przypomniał, że Konstytucja 3 maja była pierwszą w Europie oraz położył akcent na jej wartości, na których opiera się budowa nowoczesnego i demokratycznego społeczeństwa. Wyraził uznanie dla Polski za wkład i zaangażowanie w pomoc Ukrainie, w tym

przyjęcie tak wielkiej rzeszy uchodźców i zapewnienie opieki nad nimi. Marszałek zapewnił także o mocnym wsparciu Ukrainy przez Szwecję, a decyzje o przekazaniu sprzętu wojskowego określił jako ważne historycznie.

Sekretarz Stanu w szwedzkim Ministerstwie Spraw Zagranicznych **Magnus Nilsson** przypomniał o dobrej współpracy polsko-szwedzkiej oraz zwrócił uwagę, że historia, kultura oraz współpraca polityczna są od dawna elementami łączącymi Polskę, Szwecję i Litwę. Stwierdził, że duch walki Ukraińców jest nie tylko godny podziwu, ale także inspirujący.

Ambasador Ukrainy **Andrii Plakhotniuk** podziękował za wsparcie okazywane Ukrainie w walce o wolność i godność nie tylko w postaci komunikatów politycznych, ale także poprzez udzielanie pomocy humanitarnej, przekazywanie dotacji i przyjmowanie uchodźców.

Na zakończenie oficjalnej części uczczono minutą ciszy ukraińskie ofiary wojny.

Podczas przyjęcia goście mieli okazję nie tylko spróbować wyśmienitych polskich dań, ale także obejrzeć wystawę malarstwa polonijnych artystów z organizacji Proformart.

Tekst/text: **TERESA SYGNAREK**
Zdjęcia/foton: **AGNIESZKA WIĘCKOWSKA**

* Rasyzm jest odpowiednikiem włoskiego faszystowskiego i hitlerowskiego nazizmu, a jego symbolem jest litera „Z”, która jest odpowiednikiem hitlerowskiej swastyki. Określenie oznaczające ideologię Rosji stało się popularne pod rządami Putina i szeroko rozpowszechnione podczas inwazji na Ukrainę.

Od lewej: ambasador RP w Królestwie Szwecji Joanna Hofman, prezes Zrzeszenia Organizacji Polonijnych w Szwecji Teresa Sygnarek, marszałek szwedzkiego parlamentu Andreas Norlén, prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych Tadeusz Pilat. / Från vänster: Polens ambassadör i Sverige Joanna Hofman, ordförande för Polska Riksförbundet i Sverige Teresa Sygnarek, Riksdagens talman Andreas Norlén, president för Europeiska Unionen av Polska Samfunden Tadeusz Pilat.

Polens Nationaldag 3 maj

Den konstitution som polska sejmen antog 3 maj 1791 var Europas första och världens andra moderna konstitution.

Stämningen den 5 maj på Republiken Polens ambassad i Konungariket Sverige vid Karlavägen i Stockholm var mycket högtidlig. Det var denna dag som den polska ambassadören **Joanna Hofman** och Republiken Litauens ambassadör **Giedrius Čekuolis** var värdar för ceremonin med anledning av nationaldagen.

Hedersgästerna vid ceremonin var Riksdagens talman **Andreas Norlén**, statssekreterare hos utrikesministern **Magnus Nilsson** och Ukrainas ambassadör **Andrii Plakhotniuk**.

Diplomat kåren ackrediterad i Konungariket Sverige var rikligt representerad. Närvarande var också chefen för den konsularavdelningen vid Republiken Polens ambassad, konsul **Maciej Zamościk**. Inbjudna: var också **Teresa Sygnarek**, ordförande för Polska Riksförbundet i Sverige och **Tadeusz Pilat**, ordförande för Europeiska Unionen av Polska Samfunden.

Den officiella delen leddes av biträdande ambassadör **Andrzej Krynicki**.

Republiken Polens ambassadör **Joanna Hofman** redogjorde i sitt tal för betydelsen av 3-maj konstitutionen i det historiska sammanhanget. Hon berörde också den ryska aggressionen mot Ukraina och definierade den som en händelse utan motstycke under 2000-talet samt lyfte fram den farliga ideologin om rashism* som tyvärr dyker upp bland västerländska samhällen som en motivering och ursäkt för Rysslands attack mot Ukraina.

Republiken Litauens ambassadör, **Giedrius Čekuolis**, betonde betydelsen av de moderna bestämmelserna i 3 maj konstitutionen och sa att speciellt under kriget i Ukraina bör man komma ihåg att bevara demokratiska värderingar.

Riksdagens talman **Andreas Norlén** påminde om att den polska grundlagen var den första i Europa och betonade att dess värderingar är byggstenar för ett modernt och demokratiskt samhälle. Han uttryckte uppskattning för Polens bidrag och engagemang för att hjälpa Ukraina, speciellt genom att ta emot ett så stort antal flyktingar och ge dem vård och omsorg. Talmannen försäkrade också om Sveriges starka stöd för Ukraina och beskrev beslutet

att skänka svensk militär utrustning till Ukraina som historiskt.

Magnus Nilsson, underströk det goda polsk-svenska samarbetet och påpekade att historia, kultur och politiskt samarbete länge varit förbindande element mellan Polen, Sverige och Litauen.

Ukrainas ambassadör **Andrii Plakhotniuk** tackade för det stöd som Ukraina har fått i kampen för frihet och värdighet, inte bara i form av politiska budskap, men också genom humanitärt bistånd, subventioner och flyktingmottagande.

I slutet av den officiella delen hedrades krigets ukrainska offer med en tyst minut.

Under mottagningen fick gästerna möjlighet att inte bara avnjuta läckra polska rätter, utan även se en utställning med målningar av polska konstnärer från organisationen Proformart.

*Rashism är motsvarigheten till italiensk fascism och Hitlers nazism, och dess symbol är bokstaven "Z", som är motsvarigheten till Hitlers hakkors.

Termen för Rysslands ideologi blev populär under Putins tid vid makten och används flitigt under invasionen av Ukraina.

Sekretarz Stanu w szwedzkim Ministerstwie Spraw Zagranicznych Magnus Nilsson, Teresa Sygnarek i Agnieszka Więckowska redaktorka kwartalnika Polonia Nowa i fotoreporterka na spotkaniu. Statssekreterare hos utrikesministern Magnus Nilsson, Teresa Sygnarek och Agnieszka Więckowska redaktör för kvartalstidningen Polonia Nowa och fotoreporter under mötet.

Jubileusz 100-lecia pierwszego meczu piłkarskiego Polska-Szwecja w 1922 r.

27 maja w szwedzkiej Wyższej Szkole Nauk o Sporcie i Zdrowiu (the Swedish School of Sport and Health Sciences) w Sztokholmie, położonej w pobliżu Stadionu Olimpijskiego miałam zaszczyt i przyjemność uczestniczyć w uroczystości poświęconej jubileuszowi 100-lecia pierwszego meczu Polska – Szwecja.

Organizatorem uroczystości był Instytut Polski w Sztokholmie reprezentowany przez dyrektora **Pawła Ruszkiewicza**, we współpracy m.in. z Polskim Związkiem Piłki Nożnej, Związkiem Historii Sportu w Sztokholmie i Związkiem Szwedzko-Polskim. Wśród wielu zaproszonych gości honorowych byli m.in. ambasador RP w Szwecji **Joanna Hofman** i prezes honorowy Polskiego Związku Piłki Nożnej **Michał Listkiewicz**.

Prelekcję o polskiej piłce nożnej w okresie międzywojennym wygłosił dr **Robert Gawkowski** z Uniwersytetu Warszawskiego, polski historyk kultury fizycznej i sportu, doktor nauk historycznych oraz autor publikacji naukowych. Przedmiotem jego badań jest m.in. historia sportu ze szczególnym naciskiem na czasy 20-lecia międzywojennego i okres okupacji.

Anders Johrén, autor wielu książek o zdrowym stylu życia, sympatyk i analityk szwedzkiego sportu przedstawił szwedzko-polskie relacje w piłce nożnej w latach 20-tych.

Dużą atrakcją było zwiedzenie Stadionu Olimpijskiego, na którym odbył się ten historyczny mecz Polska - Szwecja. Obiekt został wybudowany aby służyć jako główny stadion podczas Igrzysk Olimpijskich w 1912 roku. Stadion służy również jako arena koncertowa, na której występowały takie gwiazdy jak the Rolling Stones, Michael Jackson, Rod Stewart czy Bruce Springsteen.

POCZĄTKI HISTORII POLSKIEJ PIŁKI NOŻNEJ

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku, nastąpił rozwój sportu. Nowa reprezentacja piłarska rozpoczęła swoją karierę rozegranie międzynarodowego meczu z Węgrami w 1921 roku. Ale pierwsze zwycięstwo przyszło rok później, a historyczną bramkę zdobył **Józef Klotz**, co było szeroko komentowane w szwedzkiej prasie, tym bardziej że był to mecz towarzyski, a tego rodzaju mecze były wtedy rzadkością.

Polska ekipa musiała odbyć długą podróż do Sztokholmu, co zajęło jej ponad 75 godzin. Podróżowano pociągiem z przesiadkami w Warszawie i w Berlinie do Stralsundu. Ze Stralsundu piłkarze wypłynęli parowcem i znowu z kolejnymi przesiadkami (m.in. na wyspie Rugii) dotarli do Malmö, by na koniec znowu pociągiem po przeszło trzech dobach dotrzeć do Sztokholmu. Ekipa została ciepło przyjęta w Szwecji, a podczas meczu dopisała 16-tysięczna publiczność na stadionie.

Kiedy sędzia przyznał rzut karny dla reprezentacji Polski, kapitan wybrał na wykonawcę rzutów karnych **Józefa Klotza**. Piłkarz spisał się na medal i strzelił pierwszego, historycznego gola dla polskiej drużyny. Było to pierwsze w historii zwycięstwo reprezentacji polskiej piłki nożnej.

W 2019 r. Polski Związek Piłki Nożnej uhonorował strzelca **Józefa Klotza** przed meczem z Izraelem na Stadionie Narodowym w Warszawie. Reprezentacyjne koszulki - jedna z nazwiskiem Klotza, druga z podpisami obecnych polskich kadrowców - trafiły do potomków **Józefa Klotza**.

Stadion olimpijski w Sztokholmie. / Olympia Stadion i Stockholm.

Pierwszy mecz Polska - Szwecja w 1922 r. na Stadionie Olimpijskim w Sztokholmie. Józef Klotz strzela historycznego gola.

Matchen Polen - Sverige 1922 på Olympia Stadion. Józef Klotz gör det historiska målet i Stockholm.

Leon Sperling i Józef Klotz. / Leon Sperling och Józef Klotz.

Józef Klotz, pionier, który strzelił pierwszego, historycznego gola dla reprezentacji Polski na Stadionie Olimpijskim w Sztokholmie w 1922 roku.

Józef Klotz, en polsk fotbollsspelare som gjorde det första historiska målet för polska landslaget på Olympia Stadion i Stockholm 1922.

Józef Klotz, urodzony w 1900 r. w Krakowie, był znanym polskim piłkarzem, aktywnym w latach 1912-1930.

Karierę rozpoczął w żydowskiej drużynie piłkarskiej Jutrzenka Kraków i kontynuował w innym żydowskim klubie Makabi Warszawa. W 1918 r. wstąpił jako ochotnik do Wojska Polskiego. Podczas meczu w Sztokholmie 22-letni Józef był jednym z trzech polskich Żydów, którzy grali w reprezentacji. Oprócz niego był to *Leon Sperling* i rezerwista *Zygmunt Krumholtz*.

Ich dalszy los był tragiczny, cała trójka zginęła w 1941 roku. Józef został zastrzelony w getcie warszawskim. Taki sam los spotkał Leona w getcie lwowskim. Zygmunt został zamordowany na terenie dzisiejszej Ukrainy.

Polski Związek Piłki Nożnej przy okazji meczu Polska - Izrael w 2019 r. zorganizował wystawę poświęconą Józefowi i innym żydowskim piłkarzom grającym dawniej w polskiej reprezentacji.

Józef Klotz, född 1900 i Kraków, var en välkänd polsk fotbollsspelare, aktiv under åren 1912-1930.

Han började sin karriär i det judiska fotbollslaget Jutrzenka Kraków och fortsatte i en annan judisk klubb Makabi Warszawa.

Under matchen i Stockholm var den 22-årige Józef en av tre polska judar som spelade för landslaget. Förutom honom var det *Leon Sperling* och reservspelaren *Zygmunt Krumholtz*.

Deras öde var tragiskt, alla tre dog 1941. Józef blev skjuten i Warszawas getto. Samma öde drabbade Leon Sperling i gettot i Lviv. Zygmunt blev mördad i dagens Ukraina.

Med anledning av matchen mellan Polen och Israel 2019 anordnade Polska Fotbollsforbundet en utställning tillägnad Józef och andra judiska fotbollsspelare som spelade för det polska landslaget.

Text/text: TERESA SYGNAREK

Zdjęcia/foton:
Domena publiczna
Allmän domän
oraz/och
TERESA SYGNAREK

Źródła/Källor: <http://historiawisly.pl>, <https://instytutpolski.pl/stockholm/>, <https://tvn24.pl>, *Przegląd Sportowy* nr 23, 09.06.1922.

100-års jubileum av första fotbollsmatchen Polen - Sverige 1922

100-årsjubileet av den första Polen-Sverige fotbollsmatchen firades i år den 27 maj på Svenska Idrottshögskolan som ligger nära Stockholms Olympiastadion.

Arrangören för ceremonin var Polska Institutet i Stockholm representerad av direktören *Paweł Ruszkiewicz*, i samarbete med bl.a. Polska Fotbollsforbundet, Idrottshistoriska Forbundet i Stockholm och Svensk-Polska Foreningen.

Bland flera inbjudna hedersgaster fanns bl.a. den polska ambassadören i Sverige *Joanna Hofman* och det polska fotbollsforbundets hederspresident *Michał Listkiewicz*.

En forelasning om polsk fotboll under mellankrigstiden hölls av polsk historiker inom fysisk kultur och sport, doktor i historia och författare till vetenskapliga publikationer dr *Robert Gawkowski* från Warszawa Universitet.

Ämnet för hans forskning är bl.a. idrottens historia med särskild tonvikt på mellankrigs- och ockupationstiden.

Anders Johrén är författare till många böcker om hälsosamt liv, men framför allt är han en sympatisör och analytiker av svensk idrott. Hans foredrag beskrev de svensk-polska relationerna inom fotboll på 20-talet.

En stor attraktion var att kunna besöka Olympiastadion, där denna historiska match mellan Polen och Sverige ägde rum. Anläggningen byggdes för att fungera som huvudstadion för OS 1912. Stadion fungerar också som en konsertarena som gästade sådana stjärnor som the Rolling Stones, Michael Jackson, Rod Stewart eller Bruce Springsteen.

I BÖRJAN AV POLSK FOTBOLLSHISTORIA

Efter att Polen återvann självständighet 1918 utvecklades idrotten. Det nya fotbollslaget spelade sin första landskamp mot Ungern 1921. Men den första segern kom ett år senare, och det historiska målet gjordes av *Józef Klotz*, vilket kommenterades flitigt i svensk press, särskilt eftersom det var en vänskapsmatch och sådana matcher var inte särskilt vanliga på den tiden.

Det polska laget fick göra en lång resa till Stockholm, vilket tog dem över 75 timmar. Reste med tåg med byten i Warszawa och i Berlin mot Stralsund. Spelarna lämnade Stralsund med ett ångfartyg och återigen med några byten (bland annat på ön Rügen) nådde Malmö och slutligen till Stockholm med tåg, alltsammans under mer än tre dygn. Laget välkomnades varmt i Sverige och publiken under matchen var rekordstor - 16 000 åskådare.

När domaren dömde ut en straffspark för det polska landslaget valde kaptenen *Józef Klotz* som straffläggare. Fotbollsspelaren gjorde det första historiska målet för polska landslaget. Det var den första segern för det polska landslaget i historien.

2019 hedrade det polska fotbollslandslaget sin första målskytt någonsin, *Józef Klotz*, inför matchen mot Israel. Speciella lag T-shirts - en med namnet Klotz, den andra med signaturerna från de nuvarande polska lagmedlemmarna - gick till *Józef Klotz* ättlingar.

Uroczysty środek lata w Szwecji

Choć słowo midsommar oznacza środek lata, to w zasadzie świętuje się jego początek, zawsze w tę sobotę która przypada najbliższej przesilenia letniego. Jest to północny odpowiednik słowiańskiej Nocy Kupały.

Wspólne obchody święta, organizowane przez szwedzkie miasta cieszą się dużą popularnością. / Gemensamma firanden som arrangeras i svenska städer är väldigt populära.

To pogańskie święto związane jest z przesileniem słońca i poświęcone żywiołom wody i ognia, a także słońcu, księżycowi, miłości i... płodności.

Większość krajów obchodziła je w podobny sposób, czyli skakano przez ogniska, robiono wianki z bylicy i zakładano zwierzętom na głowy, żeby ustrzec je przed urokami czarownic i chorobami. Palono również ogniska na rozstajach dróg i nad brzegami jezior. Panny puszczały wianki na wodzie, które próbowali wyłowić kawalerowie.

Noc Kupały to również noc rozwiązłości, ponieważ tej wyjątkowej nocy można było wyrwać się z kawalerem na schadzki w lesie - niby w poszukiwaniu kwiatu paproci.

W Szwecji to święto obchodzono podobnie, z tym że głównym elementem Midsommar jest wysoki, ozdobiony roślinami słup/krzyż z zawieszonymi po obu stronach kółkami, wokół którego wszyscy tańczą. Słup ma symbolizować kobietę i mężczyznę (kiedyś na słupie było tylko jedno kółko - symbol falliczny). Po zagośzczeniu chrześcijaństwa na tutejszych terenach, słup zaczął symbolizować chrześcijański krzyż (za chrześcijaństwa dodano drugie kółko - tak dla symetrii). Do Szwecji ozdobny słup prawdopodobnie przywędrował z Niemiec.

Midsommar w Szwecji zawsze obchodzony jest w sobotę najbliższą najkrótszej nocy w roku i jest to ogólnie przyjęty początek wakacji. Tak jak z innymi świętami, tak i z Midsommar związane jest spożywanie charakterystycznych dań typu śledzie, młodych kartofli, tortu rybnego i oczywiście truskawek.

Midsommar można spędzić w gronie znajomych lub rodziny albo znaleźć sobie miejsce niedaleko swojej dzielnicy, gdzie zorganizowany jest duży festyn. Z reguły oficjalna impreza zaczyna się o godzinie 11, a kończy o 16. Ludzie grillują, tańczą i śpiewają wokół midsommarowego słupa, a przede wszystkim piją dużo alkoholu. Z Midsommar jest też związane bardzo popularne powiedzenie, że dziewięć miesięcy później rodzi się najwięcej dzieci.

Tekst i zdjęcia/ Text och foton: AGNIESZKA WIĘCKOWSKA

Högtidlig midsommar i Sverige

Även om ordet midsommar betyder mitt i sommaren så är det början på sommaren som firas, alltid denna lördag som infaller innan sommarsolståndet.

Det är nordisk motsvarighet till den slaviska Kupala-natten.

Det är en hednisk högtid relaterad till solens solstånd och är tillägnad elementen vattnet och elden, såväl som solen, månen, kärleken och ... fertiliteten.

De flesta länder firade den på ett liknande sätt, det vill säga att hoppa över eldar, göra kransar av mugwort för djuren för att skydda dem från häxbesvärjelser och sjukdomar. Man tände också eldar och flickor la kransar på vattnet och pojkar skulle fånga.

Także prywatne osoby organizują obchody midsommar w swoich ogrodach. / Också privatpersoner organiserar firanden av midsommar i sina trädgårdar.

Under Kupala-natten var det tillåtet för flickor att träffa pojkar i skogen under en förevändning att man letade efter en ormbunkeblomma.

I Sverige firas denna högtid på liknande sätt, men midsommarrens huvudinslag är en hög, växtdekorerad stång med ringar på båda sidor som alla dansar runt. Stolpen ska symbolisera en kvinna och en man (förr fanns det bara en cirkel på stolpen - en fallisk symbol). Efter att kristendomen kommit in i landet började stolpen symbolisera det kristna korset (för kristendomens skull lades till en andra cirkel - bara för symmetri). Den dekorativa stolpen kom till Sverige troligen från Tyskland.

Midsommar i Sverige firas alltid på lördagen närmast årets kortaste natt och är den allmänt accepterade början av semestern. Liksom med andra högtider är konsumtionen av karakteristiska rätter som sill, ungpotatis, fiskpaj och naturligtvis jordgubbar förknippad med midsommar.

Man kan tillbringa midsommar i en grupp med vänner och familj eller hitta en plats i sin stadsdel, där en stor fest anordnas. Folk grillar, sjunger och dansar runt midsommarstången och dricker framförallt mycket alkohol. Ett mycket populärt talesätt förknippas också med midsommar, att nio månader senare föds många barn.

Czworonozni żołnierze

Psy są nie tylko naszymi domowymi przyjaciółmi, spełniają także wiele pożytecznych funkcji, pracując z pełnym oddaniem w służbie dla człowieka. Mogą wyszukiwać osoby zasypane pod gruzami, służą do wykrywania narkotyków na lotniskach, mogą także wyszukiwać miny.

W Polsce pracuje prawie 1300 psów, w policji, straży granicznej i siłach zbrojnych.

Szkolenie trwa pięć miesięcy i w tym czasie pies szkolony jest codziennie. W szkoleniu psów służbowych wykorzystuje się najczęściej tzw. metodę kontrastową polegająca na nieznanym fizycznym przymuszaniu psa i nagradzaniu smakołykami.

Przepisy mówią, że pies pracuje do 9. roku życia, a potem można go wycofać. W praktyce jednak, jeśli jest zdrowy, a jego zdolności się nie pogorszyły, to pracuje nawet do 13 lat. Pies na „emeryturze” czuje, że nie jest już potrzebny i może umrzeć nawet po miesiącu. Po wycofaniu ze służby psy przeważnie zostają ze swoimi przewodnikami. Rzadko zdarza się żeby policjant czy żołnierz nie wziął psa. To jest jednak 9-10 lat wspólnej pracy i pies staje się członkiem rodziny.

W Szwecji pracuje ok. 1000 psów w siłach zbrojnych, policji i marynarce wojennej.

Ten pies, który obecnie jest z pewnością najbardziej znany to 2-letni Jack Russel-terrier, który służy w armii ukraińskiej. Został nazwany Patron, co w języku ukraińskim znaczy „nabój”. Imię jak najbardziej do niego pasujące, gdyż Patron jest wykrywaczem min.

Na Ukrainę wystrzelono ogromną ilość amunicji i duża część nie wybuchła. Pozostają pod gruzami lub są zakopane w ziemi i stanowią realne zagrożenie.

Jednak dla techników bombowych w Czernihowie pomoc przyszła w postaci Patrona, który jest ekspertem w wężaniu min. Patron zaznacza miejsce, w którym wywąchał zapach miny i rozbrojenie pozostawia saperom, a sam czeka niecierpliwie na nagrodę: ser i pogłaskanie po brzuszku.

Tylko w jednym dniu, 1maja wykrył 262 min w obwodzie czernihowskim. Nic dziwnego, że podczas oficjalnej uroczystości w Kijowie, na której prezydent **Wołodymyr Zełenski** odznaczył bohaterów wojennych, medal dostał także Patron.

Wręczając medal dla Patrona prezydent powiedział:

- A wraz z naszymi bohaterami wspaniały mały saper – Patron – który pomaga nie tylko neutralizować ładunki wybuchowe, ale także uczyć nasze dzieci niezbędnych zasad bezpieczeństwa na terenach zagrożonych minami.

Fyrbenta soldater

Hundar kan arbeta i människans tjänst. De kan söka efter människor begravda under husspillror, jobba på flygplatser och kolla bagage för droger, de kan också hitta minor.

I Polen arbetar nästan 1 300 hundar inom polisen, gränsbevakningen och försvarsmakten.

Träningen varar i fem månader och hunden tränas dagligen under denna period. Den vanligaste metoden är s.k. kontrastmetoden, som består i ett lätt fysiskt tvång av hunden och belöning med godsaker.

Regelverket säger att hunden jobbar till 9-års ålder och sedan kan den pensionäras. I praktiken kan hunden arbeta i upp till 13 år om hälsan tillåter det. En ”pensionerad” hund känner att den inte längre behövs och kan dö efter bara en månad. Efter pensioneringen stannar hundar vanligtvis hos sina förare. Det är ovanligt att en polis eller soldat inte behåller sin hund. Det är dock 9-10 års arbete tillsammans och hunden har blivit en medlem i familjen.

Cirka 1 000 hundar arbetar i Sverige inom Försvarsmakten, Polisen och Marinen.

Den hunden som säkert är den mest kända nu, är den 2-åriga Jack Russel-teriern som tjänstgör i den ukrainska armén. Han fick namnet Patron, vilket passar honom bäst, eftersom hunden är en minröjare.

En enorm mängd ammunition avfyrades in i Ukraina och en stor del exploderade inte. Den ligger kvar under husspillrorna eller nedgrävd i marken och utgör ett verkligt hot.

Men för bombteknikerna i Chernihiv kom Patron till hjälp, en expert på minlukt. Patron markerar platsen där han påträffar minlukt och lämnar avväpningen till soldaterna, medan han själv otåligt väntar på belöningen: en bit ost och en klapp på magen.

På bara en dag, den 1 maj, upptäckte Patron 262 minor i Chernihiv-regionen.

Inte konstigt att under den officiella ceremonin i Kiev, under vilken president **Volodymyr Zelensky** belönade krigshjältar, tilldelades också medaljen till hunden Patron.

När presidenten överlämnade medaljen till Patron sa han:

- Och tillsammans med våra hjältar, en underbar liten minröjare - Patron, som inte bara hjälper till att neutralisera sprängämnen, utan också lär våra barn de nödvändiga säkerhetsreglerna i områden med risk för minor.

TERESA SYGNAREK

Zdjęcia / Foton:
Domena publiczna / Allmän domän

Dezinformacja i fejk newsy mają się dobrze

W poprzednim numerze, w którym pisaliśmy o tzw. alternatywnym Facebooku, czyli MeWe (a propos: spróbowaliście założyć tam konto?) obiecaliśmy, że będziemy kontynuować przekazywanie informacji o fałszywych informacjach. I chyba ten temat będziemy musieli kontynuować dłużej, gdyż „rozwój” w tym temacie niestety stale się powiększa.

Większość z Was spotkała się z pewnością, zwłaszcza w ostatnim okresie natłoku informacji dotyczących wojny w Ukrainie, z wiadomościami, które budziły Wasze podejrzenia lub po jakimś czasie okazały się nieprawdziwe.

Dlaczego tak się dzieje i czy możemy tego uniknąć?

Na dezinformację narażeni jesteśmy w największym stopniu w mediach społecznościowych. Fejsbukowe „dziennikarstwo” daje możliwość rozprzestrzenienia własnych opinii i udostępniania zamieszczonych przez innych.

Ale czy zawsze zastanawiamy się z jakich źródeł korzystały te inne osoby?

Należy się dwa i więcej razy zastanowić zanim polubi się jakiś wpis, każdy taki „lajk” wpisuje się w algorytm często stosowany przez boty*¹ albo trolle*².

Myśl krytycznie zanim podejmiesz jakiegokolwiek działanie w internecie

Niestety krytyczne podejście do informacji obniża się, gdy mamy do czynienia z treściami, które wywołują w nas emocje lub są zgodne z naszymi przekonaniem. Nawet nasz dobry znajomy może udostępnić nieprawdziwą treść, a komentując i udostępniając jego post sprawiamy, że jego wpis zaczyna żyć własnym życiem, jego zasięg się zwiększa i niesprawdzona lub nieprawdziwa informacja dociera do setek lub tysięcy ludzi i zaczyna funkcjonować jako prawda.

Nie ufaj filmikom w necie

Mogą one być ucięte w taki sposób, aby nie pokazać całej treści, mogą być nagrane jako prawdziwe tło do nieprawdziwej treści. To, że jakaś osoba wypowiada się w nagraniu wcale nie musi oznaczać, że to są jej słowa. Sztuczna inteligencja potrafi wygenerować tzw. deep-fake*³. Wejź w ten link i zobacz jak wygląda deep-fake i jak jest zrobiony.

<https://edition.cnn.com/videos/business/2020/12/25/queen-elizabeth-deepfake.cnn>

Nie jesteś pewny? Sprawdzaj źródła!

- Sprawdź nazwiska i nazwy portali pojawiające się w informacji.
- Sprawdź, czy informację można znaleźć w innym, wiarygodnym źródle.

Zwróć się do ekspertów

Od kilku lat funkcjonują portale fact-checkingowe, które w sposób profesjonalny zajmują się badaniem wiarygodności informacji.

W Polsce jest ich dość spora ilość, gorzej jest w Szwecji, gdzie funkcjonują tylko dwa takie portale.

Plusem jest jeśli portal fact-checkingowy należy do Międzynarodowej Sieci Fact-Checkingowej (IFCN, International Fact-Checking Network).

Obok podajemy kilka adresów, które mogą być przydatne.

***¹ Bot**

Skrót od słowa „robot”, a w kontekście internetu oznacza aplikację służącą do wykonywania pewnych czynności na polecenie człowieka. Przykładami botów są Siri (Apple) i Cortana (Microsoft). Boty są tak zaprogramowane, żeby reagować w sposób najbardziej przypominający zachowania ludzkie. Mogą służyć dobremu celom, ale wirusy komputerowe mogą wykorzystać boty do wiele złego – od włączenia złośliwego oprogramowania kradnącego nasze dane do wydawania błędnych czy sprzecznych danych.

En förkortning av ordet “robot”, och i internetsammanhang betyder det en applikation som används för att utföra vissa aktiviteter på begäran av en människa. Exempel på bots är Siri (Apple) och Cortana (Microsoft). Botar är programmerade för att reagera på ett sätt som liknar mänskligt beteende. Datarvirus kan använda bots för att åsamka skada - från att aktivera skadlig programvara som stjälar vår data till att utfärda felaktiga eller motsägelsefulla data.

***² Troll**

Internetowy troll to ktoś, kto celowo wygłasza w Internecie podżegające, prowokujące lub denerwujące wypowiedzi, aby wywołać u ludzi silne reakcje emocjonalne. Trolla należy po prostu ignorować, wtedy jest szansa że przeniesie się gdzie indziej w internecie.

Ett troll är en person som avsiktligt gör hetska, provocerande eller upprörande uttalanden på internet för att framkalla starka känslomässiga reaktioner hos människor. Trollet ska bara ignoreras, då finns det en chans att det flyttar någon annanstans på internet.

***³ Deep-fake**

Deep-fake to nowa broń w walce informacyjnej, jest to sfałszowane video, zdjęcie lub dźwięk wspomagany sztuczną inteligencją. Co gorsza, samemu można zaopatrzyć się w program do modyfikowania filmów, co powoduje że system ten nie służy już zabawie, ale stwarza realne niebezpieczeństwo.

Deep-fake är ett nytt vapen inom informationskrigföring, det är en falsk video, foto eller ljud som skapats med hjälp av artificiell intelligens. Vad värre är, man kan skaffa ett program för att själv-modifiera filmer vilket gör att systemet inte längre är en oskyldig lek, utan utgör en verklig fara.

TERESA SYGNAREK

PRZYDATNE ADRESY / NYTTIGA ADRESSER

Portale fact-checkers

POLSKA / POLEN

- **Demagog**
<https://demagog.org.pl>
Specjalizuje się w sprawdzaniu treści politycznych, należy do IFCN / Specialiserar sig på politiska informationer, tillhör IFCN
- **Pravda**
<https://pravda.org.pl>
Stowarzyszenie zarejestrowane w KRS, finansowanie przez darowizny, należy do IFCN / Registrerad stiftelse, finansierad genom bidrag, tillhör IFCN
- **Antyfake.pl**
<https://www.antyfake.pl>
Portal stworzony przez Grupę Mediową IBERION / Portalen byggd av Media Grupp IBERION.
- **Konkret24**
<https://konkret24.tvn24.pl>
Portal fact-checkingowy stworzony przez TVN / Portalen byggd av TVN
- **Demaskator 24.pl**
<https://twitter.com/demaskator24>
Projekt uruchomiony przez Agencję Informacyjną AIP24 (Polska Press Grupa), nie ma funkcji zgłaszania fake news / Projekt initierat av Polska Press Grupp, har inte anmälningsfunktionen av fake news.

SZWECJA / SVERIGE

- **Källkritikbyrå**
<https://kallkritikbyran.se>
Niezależna redakcja dziennikarska, należy do IFCN / Oberoende journalist redaktion, till hör IFCN.
- **Fakta i frågan**
<https://www.dn.se/om/fakta-i-fragan/>
Portal założony przez Dagens Nyheter, dziennikarz i dwóch naukowców sprawdzają treści/ Portalen byggd av Dagens Nyheter, journalist och två forskare som granskar.

ANGIELSKOJĘZYCZNE / ENGELSKSPRÅKIGA

- **BBC Reality Check**
https://www.bbc.com/news/reality_check
- **Full Fact**
<https://fullfact.org>
Niezależna organizacja w Wlk Brytanii promująca rzetelność debat politycznych / Oberoende organisation i Storbritannien som främjar pålitlighet i politiska debatter.
- **Reuters Fact Check**
<https://www.reuters.com/fact-check>
- **FACTCheck**
<https://www.factcheck.org>
Portal w/i USA.

Desinformation och fake news mår bra

I förra numret lovade vi att fortsätta informera om falska informationer och förmodligen kommer vi att behöva göra det länge till eftersom problemet bara växer hela tiden.

De flesta av er har säkert stött på informationer, särskilt under den senaste tiden av informationsflöden om kriget i Ukraina, som man kunde misstro eller som senare visade sig vara osanna.

Varför händer detta och kan vi undvika det?

Vi är mest utsatta för desinformation på sociala medier. Facebook "journalistik" ger folk möjligheten att sprida sina egna åsikter och dela de som lagts upp av andra.

Men kollar vi vilka källor dessa andra människor har använt? Du bör tänka två gånger eller fler innan du gillar ett meddelande, varje sådan "gilla" är en del av en algoritm som ofta används av bots *¹ eller troll *².

Tänk kritiskt innan du vidtar någon åtgärd på internet

Tyvärr sänks kritisk hållning till informationen när vi hanterar innehåll som antingen väcker känslor hos oss eller är i linje med våra övertygelser. Men även en god vän till oss kan dela falskt innehåll, och genom att kommentera och dela hans inlägg får vi hans inlägg att leva sitt eget liv, dess räckvidd ökar och overifierad eller osann information når hundratals eller tusentals människor och börjar fungera som en sanning.

Lita inte på filmerna på internet

De kan vara klippta på ett sådant sätt att de inte visar hela innehållet, de kan spelas in med en sann bakgrund till ett falskt innehåll. Att en person uttalar sig under inspelningen betyder inte nödvändigtvis att det är hans ord. Artificiell intelligens kan generera sk deep fake *³. Gå till den här länken och se hur deepfake ser ut och hur det är gjort.

<https://edition.cnn.com/videos/business/2020/12/25/queen-elizabeth-deepfake.cnn>

Är du inte säker? Kolla källorna!

- Kontrollera personernas namn och namnen av portalerna som visas i informationen.

- Kontrollera om informationen finns i en annan, trovärdig källa.

Vänd dig till experterna

Sedan flera år har faktagranskningsportaler funnits som undersöker informationens trovärdighet på ett professionellt sätt.

Det finns ganska många av dem i Polen, det är värre i Sverige, där det bara finns två sådana portaler.

Fördelen är om fact-checking portal tillhör International Fact-Checking Network (IFCN).

Här bredvid anger vi några adresser som kan vara användbara.

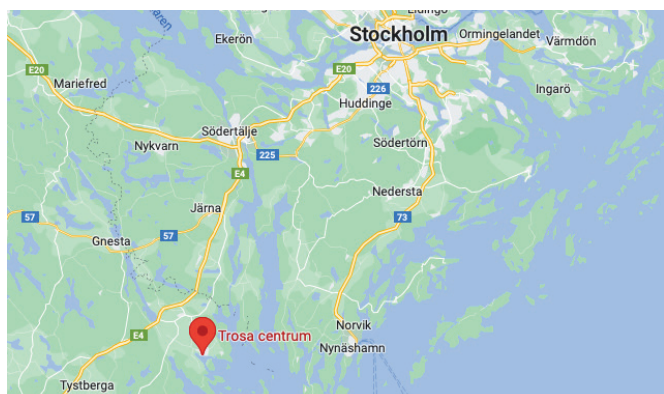
Zródla/Källor: <https://eap.space.icas.pl>, <https://antyweb.pl/>, <https://newsblog.pl/co-to-jest-troll-internetowy-i-jak-obchodzic-sie-z-trollami/>, <https://www.cybersecurity.org/pl/deepfake-jako-nowa-bron-w-walce-informacyjnej/>, <https://konkret24.tvn24.pl/tech,116/deep-fake-ow-w-sieci-juz-nie-unikniemy-naukowcy-o-mozliwosci-ich-weryfikacji,1033633.html>

Polecamy tego lata

Trosa - urokliwe miasteczko

Kanał rzeki Trosån, bardzo popularne miejsce spacerów.

Trosa jest niewielkim miasteczkiem położonym pomiędzy Södertälje a Nyköping w granicach Södermanland.

Tereny wokół Trosa są bardzo bogate w kamienie runiczne.

Pierwsza historyczna wzmianka o Trosa pochodzi z 1279 roku. Kolejna z 1331 roku wspomina o tym, że Trosa była już miastem.

Trzeba wspomnieć, że Trosa powstała w zupełnie innym miejscu, niż to, w którym znajduje się dzisiaj. Jej pierwotną lokalizację wskazuje znajdujący się 5 km od Trosa niewielki wiejski kościół, od którego zresztą miasto przyjęło nazwę.

Na początku XV wieku Trosa była już ważnym ośrodkiem handlowym. W 1445 roku Trosa została złupiona i spalona przez piratów dowodzonych przez Eryka Pomorskiego.

W XVI wieku stara Trosa przestała istnieć. Mieszkańcy starej Trosa zaczęli stawiać domy u ujścia rzeki. W ten sposób powstała nowa osada.

W 1610 roku nowa Trosa otrzymała prawa miejskie i nazwę Trosa Åmyne eller Åminne (żeby odróżnić starą osadę od nowej). Nowa Trosa postawiła na rybołówstwo i do II wojny światowej była najważniejszym miastem rybackim na wschodnim wybrzeżu Szwecji. W XIX wieku w dobie statków parowych miasto stało się znaczącym ośrodkiem turystycznym.

Trosa to miejsce, które od dawna przyciągało artystów i pisarzy. W tym niewielkim miasteczku urodził się poeta Vitalis, czyli Erik Sjöberg. Przez ponad trzydzieści lat w Trosa mieszkał i pracował malarz Reinhold Ljunggren, a pisarz Erik Askund miał tu swój letni dom.

Niewielka Trosa jest bardzo popularna zwłaszcza latem. Archipeląg Trosa jest chętnie odwiedzany przez żeglarzy.

W Trosa koniecznie trzeba się przejść promenadą nad rzeką Trosåån. Zobaczyć gospodarstwo z XVIII wieku, czyli Garvaregården.

Latem działa tu sklep z rękodziełem, kawiarnia i muzeum miejskie. Bardzo urokliwy jest niewielki rynek z małutkim ratuszem i położonym naprzeciwko miejskim hotelem.

Jest to na pewno miejsce, które warto odwiedzić o każdej porze roku, a szczególnie w lecie.

Garvaregården - gospodarstwo z XVIII wieku. W Garvaregården mieści się Muzeum Miejskie Trosa, kawiarnia i Teatr Letni.

Niewielki ratusz miejski, w którym znajduje się biblioteka miejska i biuro turystyczne.

Polecamy tego lata

Magiczna wyspa Ven

Urokliwa sama w sobie Landskrona znajduje się w południowo zachodniej części Skåne, niemal w połowie drogi pomiędzy Malmö a Helsingborgiem. To niewielkie miasteczko przyciąga nie tylko swoim położeniem bezpośrednio nad cieśniną Sund, ale także pięknym i rozległym parkiem w centrum, gdzie znajduje się otoczona dwiema fosami Cytadela oraz innymi atrakcjami znajdującymi się w jej pobliżu. Do tych najciekawszych możemy zaliczyć położoną nieopodal wyspę Ven.

Należąca obecnie do Szwecji Ven leży pomiędzy duńską Zelandią, a szwedzką Skanią. Jej powierzchnia to niespełna 7,5 km kw, a zamieszkuje ją nieco ponad 350 osób.

Słynie głównie z obserwatorium najślynniejszego duńskiego astronoma Tycho Brahe, który w ciągu 21 lat pracy dokonał wielu istotnych odkryć.

Muzeum Tycho Brahe znajduje się w centralnej części wyspy, a jedną z jego istotnych części jest... kościół, w którym znaj-

dziemy dużą część ciekawych ekspozycji związanych z życiem i pracami tegoż astronoma.

Kolejnym miejscem o którym nie można nie wspomnieć jest Spirit of Hven - czterogwiazdkowa część hotelowa w postaci kilkuosobowych domków, z restauracją, spa, pubem, winiarnią oraz uznanym za najlepszy szwedzki bar, pubem z whisky. Od 2008 roku funkcjonuje tu także destylarnia spirytusu, w której oprócz whisky produkuje się również inne, ekologiczne produkty alkoholowe.

Wyspa sama w sobie jest bardzo malownicza zarówno pod względem zróżnicowania terenu jak i przyrody. Śmiało można tu biwakować, eksplorować wyspę na pieszo, czy też znad kierownicy jednego z setek niezwykle popularnych tu żółtych rowerów. Można oglądać spektakularne zachody słońca oraz raczyć się przepyszными wypiekami z klimatycznej piekarni znajdującej się zaraz obok kościelnego muzeum.

Malutki port jachtowy.

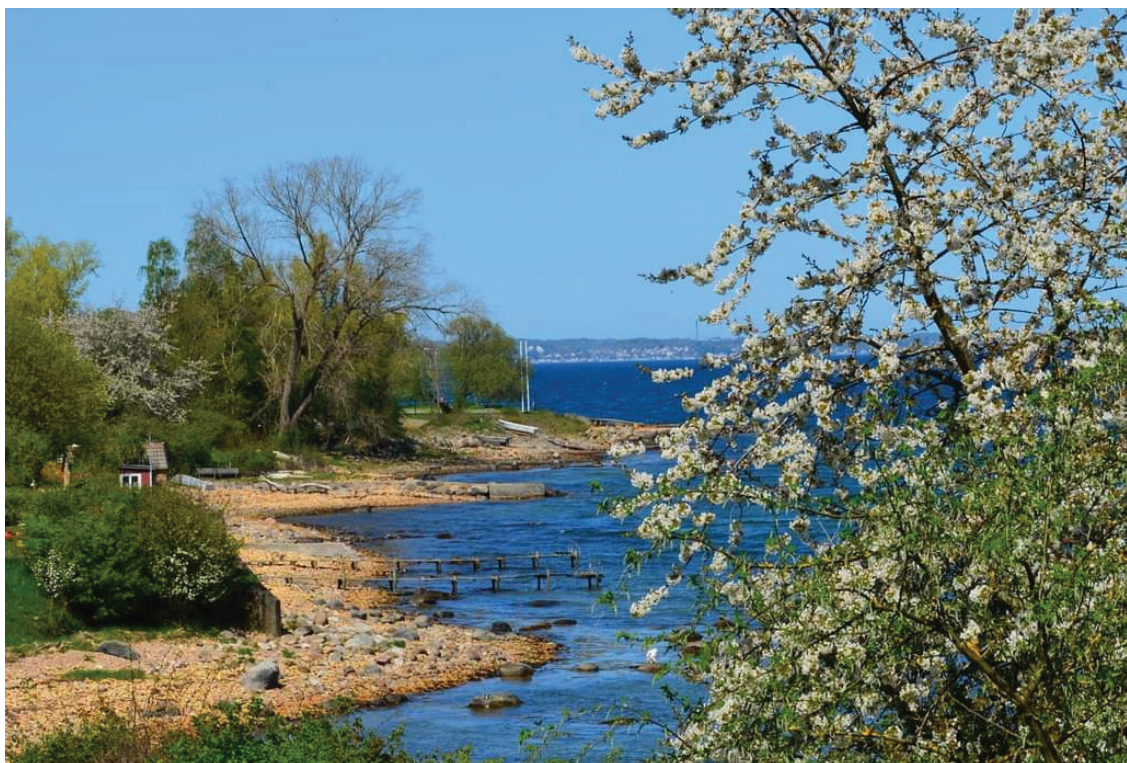
Wyspę warto zwiedzać wypożyczonym rowerem.

Hotel z restauracją i najlepszym w Szwecji barem.

Wpływając na wyspę oko cieszą niesamowite widoki.

Wybrzeże wyspy od strony Szwecji.

Także głównie w centrum oraz w porcie znajdziemy kilka restauracyjek i wartych zainteresowania miejsc. Na wyspę dopłyniemy jednym z kilku kursów dziennie promu z Landskrony, a sama podróż w jedną stronę trwa mniej więcej pół godziny. Wielbicieli czworonogów zapewne ucieszy fakt, iż psy można zabierać ze sobą, a ich podróż jest bezpłatna.

Wyspa Ven choć piękna o każdej porze roku to najbardziej uroczą jest w maju, gdy kwitną rzepaki (w tym roku nie było go zbyt wiele, więc następny sezon zapowiada się obiecująco) oraz wczesną i słoneczną jesienią.

Polecamy tego lata

Południowy archipelag

Rzut beretem od centrum Göteborga, leży południowy archipelag Södra Skärgården.

Te niewielkie rozrzucone na morzu urocze wysepki z tradycyjnymi wioskami rybackimi i drewnianymi chatkami wzniesionymi na skałach nazywane są często ukrytymi perłami Szwecji. Byłoby ogromnym błędem przyjechać do Göteborga i nie zaznać tych widoków jakie oferuje południowy archipelag miasta. Jeśli zależy komuś na malowniczych skandynawskich krajobrazach i typowej nordyckiej architekturze, małych czerwonych rybackich domkach, słonej bryzie i magicznej przestrzeni zatrzymanego biegu czasu, Södra Skärgården oferuje to wszystko w pigułce.

Zdjęcie z folderu do pobrania w porcie.

Na wyspy można dostać się z Göteborga komunikacją miejską. Te same bilety obowiązują w tramwajach, autobusach i na promach, więc jeśli kupimy np. bilet jednodniowy, możemy dostać się tramwajem nr 11 z centrum miasta do przystani promowej w Saltholmen i pływać między wyspami ile dusza zapagnie.

W sezonie letnim, czyli od 19 czerwca do 20 sierpnia, zamiast jechać tramwajem do Saltholmen, można popłynąć promem bezpośrednio z terminalu Stepiren, który znajduje się dokładnie w centrum miasta.

Także tramwaj linii 9 w sezonie letnim jest uruchamiany na trasie dojazdu do stacji promowej. Tramwaje kursują co 7-8 minut w ciągu dnia. W godzinach szczytu od poniedziałku do piątku i soboty w południe z centrum Göteborga kursuje również autobus linii 114, Ö - Snabben.

Jeśli dojazd samochodem to tylko w pobliżu promu który odchodzi z Saltholmen. Jest kilka płatnych parkingów na których trzeba samochód zostawić by kontynuować wycieczkę promem.

Na wyspach nie ma samochodów, więc jako środek transportu służą tam taczki, rowery i hulajnogi.

Podobno wyspy południowego archipelagu są jak miniaturowa wersja całego wybrzeża Bohuslän, które rozciąga się od Göteborga do granicy z Norwegią.

Styrso – główna wyspa południowego archipelagu göteborgskiego z białymi drewnianymi domkami i krętymi uliczkami.

Z pocztą, szkołą, sklepami, pensjonatami i restauracjami.

Niezapomniane wrażenia gwarantuje panorama z mostu między wyspami Styrso i Donsö.

Brännö – wyspa słynąca z tradycyjnych letnich tańców i plaży przyjaznej dzieciom.

Vrångö – najbardziej wysunięta na południe zamieszkała wyspa z dużą mariną, malowniczymi punktami widokowymi, pięknymi piaszczystymi plażami i dwoma przyrodniczymi szlakami turystycznymi.

Donsö – wyspa zamieszkiwana przez społeczność rybaków i właścicieli statków, oferująca wspaniałe szlaki turystyczne miejsca do pływania.

Asperö – wyspa rybacka z malowniczym punktem widokowym na szczycie wzgórza Valen i kąpieliskiem.

Köpstadsö – niewielka wyspa, na której jedynym środkiem transportu są taczki.

Vargö – niezamieszkały rezerwat przyrody z płytką laguną. Warto spędzić trochę czasu podziwiając przepiękny widok, który rozciąga się z czerwonego domku pilotów na skałach.

Galterö – rozległe pastwiska, bogata fauna i flora. Miejsce dla wielu gatunków ptaków.

Stora Föro – dobre miejsca do pływania, mekka letników i wodnych poszukiwaczy.

Knarrholmen – wyspa w pobliżu terminalu promowego Saltholmen z pięknymi plażami. Półki skalne oferują wiele ciekawych miejsc do obserwacji i odpoczynku.

Zarówno archipelag południowy jak i północny to wyspy zamieszkałe przez osoby na co dzień pracujące w Göteborgu. Część z nich mieszka na wyspach przez cały rok, część przeprowadza się tam na okres letni. Stale na wyspach całorocznie mieszka 4.500 osób. Latem liczba ta podwaja się.

Na wyspach jest sporo znakowanych szlaków. Niezbyt długich, więc jeśli jeden to za mało, warto wsiąść na prom i przenieść się na inną wyspę, gdzie czeka kolejny szlak (albo kilka). Wyspy są różne, więc w ogóle warto sobie taką przesiadkę zafundować i zobaczyć jak wygląda życie na różnych wyspach.

Archipelag zaprasza także na spływy kajakowe. Między Galterö a Brännö zbudowano most i utworzono szlak kajakowy. Na Styrso - Donsö i Brännö można odbyć przyjemne przejażdżki rowerowe. Rzykowne jednak jest zabieranie roweru na łódź, ponieważ zajęcie miejsca na pokładzie może być trudne nawet w drodze do domu. Alternatywą jest wypożyczenie roweru na Brännö, patrz strona internetowa www.brannocykeluthyrning.com.

Większość rejsów na długiej linii Saltholmen - Vrångö przez Styrso Skäret i Donsö obsługują szybkie łodzie Rivö i Valö. Przy małym natężeniu ruchu dojeżdżają również do Köpstadsö i Styrso Bratten. Łodzie motorowe zbudowane są z włókna węglowego, co daje lekką i mocną konstrukcję. Oznacza to, że można zminimalizować zużycie paliwa. Prędkość wynosi maksymalnie 28 węzłów, a pojemność to 163 pasażerów. Kolejne sześć łodzi kursuje po archipelagu - trzy z nich mają kawiarnie z widokiem na morze!

Więcej o statkach na www.styrsobolaget.se

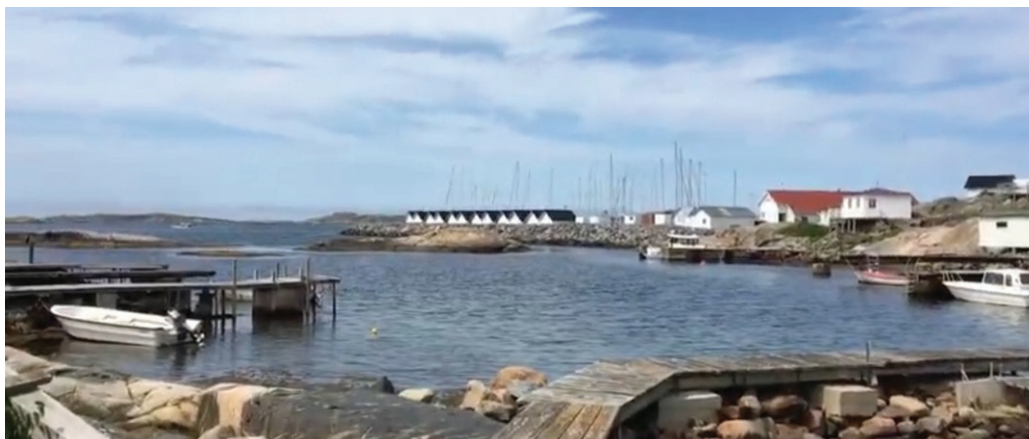
Żeby poczuć przedsmak takiej wycieczki warto zobaczyć także kilka krótkich filmików na YouTube.

Linki w które trzeba zajrzeć:

<https://youtu.be/YolycPm5gMs>

<https://youtu.be/Li3La1Rh4-M>

Oprócz broszur ze szczegółowymi opisami wysp dostępnych w kilku językach na stacji promowej, więcej informacji na temat atrakcji, noclegów i miejsc do jedzenia itp. można znaleźć na wspólnej stronie internetowej dla całego archipelagu; www.goteborgsskargard.com. Zobacz także www.goteborg.com

Czy w zatoce tej wyspy czas się toczy inaczej ?

Jeśli w drodze do celu to tylko z dobrymi widokami...

Ciekawe co za górka ...

Lyca Mobile dla polskiej społeczności

Lyca Mobile została stworzona, aby zapewnić jak najlepszą jakość połączeń z Twoją rodziną oraz przyjaciółmi na całym świecie. Dołącz do sieci komórkowej, która zapewnia kontrolę, elastyczność i swobodę, na jaką zasługujesz.

Wiemy, jak ważny jest dla Ciebie kontakt z bliskimi w Polsce, dlatego oferujemy nielimitowane rozmowy z szybkim internetem. Możesz dzwonić ze Szwecji do Polski wykupując nasze pakiety.

Zainstaluj naszą aplikację Lyca Mobile, dzięki której będziesz mógł zarządzać szybko i bezpiecznie swoim kontem: sprawdzać saldo, kupować pakiety, sprawdzać stawki w dowolnym miejscu.

Jedynie co musisz mieć to dostęp do internetu, który możesz mieć zapewniony dzięki Lyca Mobile.

Lyca Mobile dedykowana jest również Polskiej Społeczności.

Licznie pojawiajemy się na Polskich wydarzeniach i wspieramy Polską społeczność w Szwecji. Sponsorujemy imprezy, wydarzenia.

Jeśli jesteś zainteresowany współpracą skontaktuj się z nami.

Wiktorja Walaszczyk

Segment Sales & Marketing Executive

M: +46 764 391 301

E: wiktorja.walaszczyk@lycamobile.se

Lyca
Mobile

Lyca Mobile solidarnie z Ukrainą

Trwająca wojna na Ukrainie tylko nas utwierdziła, że w tak trudnym czasie musimy wzajemnie sobie pomagać.

Do pomocy obywatelom Ukrainy przybywającym licznie do Polski dołączyliśmy również i my - Lyca Mobile Polska. Rozpoczęliśmy akcją rozdawania darmowych kart SIM z pakietem na pierwszy miesiąc użytkowania. Stworzona przez nas instrukcja w języku ukraińskim umożliwia zrozumienie oferty dedykowanej specjalnie dla nich.

Starter zawiera atrakcyjny darmowy pakiet:

- 250 darmowych minut na numery ukraińskiej sieci Kievstar
- 250 minut i 250 SMS-ów krajowych (w Polsce)
- Nielimitowane darmowe rozmowy i SMS-y wewnątrz sieci Lyca Mobile Polska
- 20 GB mobilnego internetu do wykorzystania w Polsce

Od zawsze misją operatora telefonii komórkowej Lyca Mobile było ułatwienie komunikacji międzynarodowej za pomocą jak najniższych kosztów połączeń. Tym razem, zwłaszcza w tak szczególnym czasie nie mogło być inaczej.

Linkes BilService

auktoriserad verkstad

Podczas
naprawy
samochód
zastępczy
GRATIS

Dla wygody Klienta -
oferujemy zabranie auta
na roczny przegląd
techniczny!

- **Podstawowy serwis od 1.700:-**
4 l oleju, filtr oleju, filtr powietrza i 20 punktów kontroli
- **Serwis klimatyzacji 1.100 :-**
łącznie z napełnieniem
- **Serwis hamulców - płyn hamulcowy 750:-**
co 24 miesiąc niezależnie od przejechanych km
- **Wymiana rozrządu od 2.995:-**

- Zawsze oryginalne części
- Gratisowy transport w odl. 20 km od warsztatu
- Fachowa obsługa po polsku

Kvarngatan 20, ARLÖV
040 43 42 65 0735 84 33 74
pon - piątek 9 - 17, sobota 10 - 13
www.linkesbilservice.com

Ballada została napisana z myślą o Zrzeszeniu Organizacji Polonijnych w Szwecji, ale jej treść odzwierciedla polonijne wartości i z powodzeniem mogłaby być uzupełniającym hymnem Polonii.

Była prezentowana w Warszawie, Gdyni, Brukseli i w Rzymie podczas różnych imprez polonijnych, ale po raz pierwszy publikowana jest drukiem.

*Tak wiele wspólnych mamy spraw
Tak dużo chęci ciągle w nas
Nieważne jak daleko stąd
Czy inny brzeg, odległy ląd*

*Przez wiele ścieżek, schodów, drzwi
Dążymy wciąż do lepszych dni
Razem jest zawsze różniej, lżej
Łączy nas więcej, dzieli mniej*

*Ref. Jesteśmy tu bo wspólny mamy cel
Choć różnie bywa czasem trud i cień
Polonia łączy się już od lat
Szczęśliwi ludzie tworzą lepszy świat*

*W imadle serca ciągle jest
Kierunek Polska - każdy wie
Uczymy dzieci gdzie ich port
Ojczysta mowa, dziadków dom*

*Jest integracja sport i śmiech
Razem tworzymy wspólny brzeg
Pomocni wzajem raz po raz
Inwencji wciąż tak wiele w nas*

Ref. Jesteśmy tu...

*Tradycja, folklor, polskie dni
Sztuka, kultura, twórczy dryg
Przyjaźń na wiele, wiele lat
Zna barwy Polski cały świat*

*Łączymy drogi z wielu stron
Gramy fair play wiadomo bo
W jedności siła jest i blask
Ta moc co zawsze zbliża nas*

Ref. Jesteśmy tu...

Danuta Zasada

Od 12 lat mieszka w Szwecji.

Emigrację postrzega i definiuje przez pryzmat strof.

Pisze najczęściej w stylu klasycznym, często wyrażając się przez poezję śpiewaną.

Współautorka 15. Antologii z poezją współczesną i założycielka Inkubatora Talentów Polonii w Szwecji.

Laureatka kilkunastu Ogólnopolskich Konkursów literackich w Polsce.

W 2014 roku przyjęta do Związku Autorów i Kompozytorów Polskich oraz Stowarzyszenia Autorów Polskich w Warszawie.

Napisała 35 poetyckich piosenek, z których 12 nagrała na CD pt. "Zachowaj cząstkę mnie w przestrzeni".

Autorka piosenek prezentowanych na spektaklach przez Teatr Polski Dzieci i Młodzieży Sztokholmie.

W 2018 roku wydała swój pierwszy własny tomik poetycki pt. "Grypsy zza morza", a w 2019 - drugi tomik "Z mocy dostrojeń".

Prezentowała swoje teksty przy akompaniamencie gitary i własnej oprawy muzycznej na wydarzeniach polonijnych w Malmö, Göteborgu, Sztokholmie, Wilnie, Brukseli i Rzymie oraz na spotkaniach literackich w Warszawie.

Jest organizatorem imprez polonijnych promujących artystów i kulturę polską w Göteborgu.

Publikuje poezję i prozę poetycką na Facebooku i forach literackich również jako - Nuta Niepokorna.

Redaktorka kwartalnika Polonia Nowa i członek Światowego Stowarzyszenia Mediów Polonijnych.

D@nuta Zasada
Nuta Niepokorna

Co świętować?

czyli o Kalendarzu Świąt Nietypowych

Przed nami trzy najbardziej błogie miesiące roku. Czas wakacji, urlopów, odpoczynku, złapania głębszego oddechu w tym codziennym pędzie, spotkań z rodziną i znajomymi. Pomysłów na spędzenie wolnego czasu na pewno nikomu nie brak, ale czasem można go sobie nietypowo urozmaicić. I tu wchodzi on (we wszystkich kolorach tęczy) - *Kalendarz Świąt Nietypowych*.

Jest to zbiór nieoczywistych, zabawnych świąt, których nie zamieszczono w tradycyjnym kalendarzu.

Prawdopodobnie po raz pierwszy został opracowany już w okresie I wojny światowej, kiedy to państwa Ententy chciały zająć uwagę swoich wrogów tworząc listę absurdalnych i zabawnych świąt z nadzieją na ich obchodzenie przez żołnierzy krajów Osi, a co za tym idzie - brak zainteresowania z ich strony podejmowaniem walki na froncie.

Wraz z upływem kolejnych lat, ten dziwny kalendarz uzupełniany był o kolejne święta. Można w nim znaleźć temat przewodni niemal na każdy dzień roku, więc może by tak zorganizować grillowanie choćby w *Międzynarodowy Dzień Zagrychy*? Co prawda przypada we wtorek (16/08), ale kto by się przejmował takimi szczegółami w czasie wolnym od pracy, prawda?

Usystematyzujmy jednak kiedy przypada jakie święto, bo wybrałam dla Was po kilka przykładów z każdego z letnich miesięcy.

I tak **CZERWIEC** (01/01) na przekór wakacjom na dzień dobry wita nas *Dniem Bez Alkoholu*. Właściwie do okoliczności zresztą, bo przecież to także *Międzynarodowy Dzień Dziecka*, a poza tym środa, więc te dwa dni do weekendu jakoś wytrzymamy...

07/06 - wyjechali na wakacje wszyscy Wasi podopieczni? To dobrze, bo obchodzimy *Dzień Seksu*, więc bez skrępowania możemy oddać się cielesnym igraszkom nawet w środku tygodnia (wtorek). Enjoy!

Dwa dni później (09/06) piszemy/dzwonimy/spotykamy się z przyjaciółmi, gdyż właśnie w czwartek obchodzą swoje święto. Przyznam prywatnie, że *Dzień Przyjaciela* jest jednym z moich ulubionych świąt w roku (pomijając niemal wszystkie „jedzenio-we”).

Co zaś się tyczy kolejnego dnia (10/06) to wyobraźnia chyba twórcę poniosła, a ja pomimo słuszności wieku jeszcze nigdy na swej drodze nie spotkałam obchodzących *Dzień Jazdy NAGO Na Rowerze*. A Wy? A może właśnie celebrujecie ten dzień?

12/06 obchodzimy *Dzień Stylisty Paznokci* - niedziela, więc można wnieść toast za ich zdrowie, bo mają coraz większe znaczenie szczególnie w codzienności zabieganych kobiet.

Trzynasty czerwca jest *Świętem Dobrych Rad* (którymi ponoć piekło wybrukowano...), a czternasty to *Międzynarodowy Dzień Kapieli* - dajcie się ponieść wyobraźni!

18/06, sobota! *Międzynarodowy Dzień Sushi*! Hurraaa, jedno z najpiękniejszych świąt jedzeniowych biorąc pod uwagę mój sushiholizm. Nie wiem jak Wam, ale mnie na pewno przeciągnie się na niedzielę...

Dwudziestego pierwszego czerwca w szeroko pojęty sposób obchodzimy *Święto Muzyki*. Ach, czymże byłby bez niej świat?! Znacie kogoś, kto nie lubi muzyki? Ja o dziwo znam...

Czerwiec zbliża się ku końcowi, ale w ostatni piątek miesiąca oprócz tradycyjnego świętowania Jana i związanych z tym obrządków (Kupała, szukanie kwiatu paproci etc.) nie zapomnijmy o *Dniu Przytulania*. To takie miłe święto, więc warto o nim pamiętać.

LIPIEC rozgrzewa do czerwoności już samą nazwą, bo skojarzenia z nim na pewno wiążą się z prażącym słońcem, wodą, błogością. Zabieracie na wakacje Wasze szczekające czworonogi? Jeśli tak to już pierwszego lipca możecie podarować im przepyszny smakołyk lub choćby nowy, mięciutki kocyk, bo tego dnia właśnie przypada *Dzień Psa*. Później w sierpniu zresztą też (26/08), ale to tak kochane stworzenia, że nic nie stoi na przeszkodzie by ich istnienie świętować nawet codziennie.

Szóstego lipca idziemy się całować - w *Światowy Dzień Pocałunku* nie odmawiajcie sobie tej niewątpliwej przyjemności.

W sobotę (06/07) obchodzimy *Dzień Chodzenia Do Pracy Inną Drogą*, a ponieważ to taki dzień tygodnia, a nie inny to proponuję po prostu obejść pracę szerokim łukiem.

Trzynastego tego miesiąca obchodzimy *Dzień Frytek*, a dwa dni później przypada *Dzień Bez Telefonu Komórkowego*, którego świętowanie przyjdzie mi z wielkim trudem, szczególnie, że wypada ono w piątek... Czy Wy też jesteście aż tak uzależnieni od komórki?

Dziewiętnasty lipca jest *Dniem Czerwonego Kapturka*. Zaskakujące święto, więc interpretacja dowolna - bawcie się dobrze.

Ponad tydzień później (28/07) mamy *Dzień Kultu Masy*

Mięśniowej. Znaczy kto ma, ten ma. Ja nie mam ani kultu, ani masy mięśniowej... Tym bardziej, że trzydziestego obchodziMY *Międzynarodowy Dzień Sernika* (z rodzynkami, czy bez?) oraz kolejny *Dzień Przyjaźni* - tym razem Międzynarodowo. Takie święta zaznaczam w prywatnym kalendarzu na czerwono i z wykrzyknikiem. Przecież sernik z przyjaciółmi to najpiękniejsze z połączeń na zakończenie lipca, prawda?

SIERPIEŃ to wciąż smak lata. Bardziej stonowany, poważny, choć też pachnący żniwami u cioci na wsi, spaniem w stodole pełnej aromatycznego siana... Jeśli już macie tę możliwość to dla własnej wygody nie zapomnijcie o białym - jej święto obchodzimy w sierpniu właśnie, a konkretnie piątego dnia tegoż miesiąca. Co ciekawe tego samego dnia obchodzimy także *Dzień Piwa i Piwowara*. Czy jesteście tak kreatywni, by te obchody połączyć w jedno?

08/08 - tego dnia świętujemy *Międzynarodowy Dzień Kota*, bo przecież kalendarz nie może pominąć uczczenia istnienia tych tajemniczych indywidualistów, prawda?

Dwunastego sierpnia obchodzimy *Dzień Pracoholików*, dla mnie to jednak dzień jak co dzień - pracoholikom oddają ich święto... Szesnasty to wspomniany we wstępie *Dzień Zagrychy*, a siedemnastego obchodzimy *Dzień Lumpeksu*. To święto o tyle zabawne co poważne, biorąc pod uwagę obecny konsumpcjonizm. Lubię second handy, bo to i bardziej eko i można znaleźć w nich prawdziwe "perełki" za grosze.

Dwa przyjemne święta przypadają po sobie (20 i 21/08) i są to *Dzień Wyznawania Miłości* (sobota) oraz *Międzynarodowy Dzień Seksu* (niedziela). Przypadek(?) - nie sądzę! W dodatku

w tym roku wypada w weekend, więc...

Dwudziestego szóstego można zablęsnąć, gdyż obchodzimy *Święto Brokatu* - może z racji ostatniego z sierpniowych weekendów jakaś imprezka tematyczna?

27 sierpnia jest *Dniem Spieczonego Bliźniaka*... Dokładnie tak, choć też wytrzeszczyłam oczy z niedowierzania. Od 1998 roku w Czarnkowie organizuje się święto bliźniąt, trojczaków i czworaczaków, a przyciąga ono rodzeństwo nie tylko z Polski, ale też z wielu innych krajów. Nazwa kojarzy mi się bardziej ze spieczonym ziemniakiem i jak się okazuje moje skojarzenia nie są dalekie od wyjaśnień, gdyż: "Podczas planowania pierwszego wydarzenia, organizatorzy wymyślili, że będzie to zjazd bliźniąt, podczas którego odbędzie się opiekanie w ognisku wielkopolskiej "pyry" czyli ziemniaczka. Właśnie stąd wziął się "spieczony bliźniak". Inni też wiążą tę nazwę z tym, że mali i duzi bliźniacy przyjeżdżający na imprezę na koniec lata, mają na sobie piękną, wakacyjną opaleniznę. Tego dnia organizuje się paradę, mnóstwo konkursów i quizów związanych z tym nieczęstym zjawiskiem. Choć sama bliźniaka nie posiadam, to chyba muszę to zobaczyć na własne oczy...

Miłych wakacji drodzy Czytelnicy - niech będą odzwierciedleniem Waszych planów i nadziei. Nie zapomnijcie poświętować!

Tekst ANNA PARADOWSKA
Ilustracja SŁAWA SCHMELICH

Dzięki naszym pakietom pozostaniesz w stałej łączności

Lyca Smart XXL

+15GB w następnym miesiącu

15GB

199Kr
30 dni

Włącz kodem
*139*46399#

Nielimitowane rozmowy & SMS w Szwecji

500 Minut do Polski oraz 44 krajów[†]

Jak zacząć z Lyca Mobile?

Wejdź na lycaMobile.se
Odkryj nasze ekskluzywne oferty i kup je online.

Zapytaj w sklepie
Kupuj pakiety i doładowawiew sklepie i kioskach.
Zwracaj uwagę na nasze logo w punkcie sprzedaży.

Użyj kodu aktywacyjnego
Wybierz właściwy kod aktywacyjny.
Upewnij się, że posiadasz środki na koncie.

Zawiera roaming w UE

[LycaMobile.se](https://lycaMobile.se)

[†]Aby dowiedzieć się więcej o warunkach oferty wejdź na naszą stronę [LycaMobile.se](https://lycaMobile.se)

Lyca
Mobile

Ring 040- 23 55 44

TWÓJ DENTYSTA W MALMÖ
DIN TANDLÄKARE I MALMÖ

Östra Ronneholmsvägen 26, 211 47 MALMÖ www.ronneholmstandvard.se

ED
EDWARDS
BILSERVICE

SERWISUJĄC AUTO U NAS OTRZYMUJESZ
DARMOWY ASSISTANS NA ROK NA
TERENIE CAŁEJ SZWECJI

➤ KLIMATYZACJA

➤ DIAGNOSTYKĘ

➤ NAPRAWY

➤ WYMIANY OPON I WYWAŻENIE

Warsztat : 0704 67 23 59 | Email : verkstad@edwardsbilservice.se

Håltegelvägen 5, 238 39 Oxie, Sweden